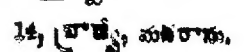

Telephone No. 544.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, (లిమిటెడ్)

అనుమతి పొందిన మూల ధనము రూ 2,00,000, వసూలైన మూల ధనము రూ 1,50,000

"Siddha Kalpa Makaradhwaja"

"సిద్ధ కల్ప మకర ధ్వజము"

(రిజిస్టర్ చేయబడినది)

మానవకోటికి ఇదియొక అమూల్యమైన వరప్రసాదము

ఆయుర్వేద పండిత శత్రుఘ్ననమలందున, వస్తు ప్రదర్శన స్థానములందున, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923 సం త్సరములలో మునుగా నుగర్వ పరీక్షములను, మొదటి తరగతి ప్రకృతి పరీక్షములను పొందినది.

వైద్య ప్రపంచమునకు ఆశ్చర్య కరముగ వినిపిస్తే తయారుచేయబడినది. వసీములైనది గాని, పురాతనములైనవి గాని సర్వ విధ వ్యాధులకు హఠాత్తుగా దగినది

సాటిలేని ఈ పురాతన ఆయుర్వేద ఔషధము ఆయుర్వేద వాద్యమునందు అమూల్య మగు ఆధారముగ నున్నది. ప్రాచీన ఋషులు, సిద్ధులు నిర్వహించిన ధనుక శాస్త్ర పాశ్చాత్య వైద్యవిధానముల వననంబడి ఈ విద్యావ ధము తయారుచేయబడుచున్నది. కాస్త్రజ్ఞులు చేయబడిన ఇది దీనితమమువ్యక్తములగు సాటిలేనిదినిచెప్పబడినది. ఇందు విలక్షణమైన సిద్ధమకరధ్వజము. ముత్యములు, బొగ్గము, బంగారము, పొగడము, మున్నగు నవి, ఇతర అమూల్య ములగు మూలములు చేర్చబడుచున్నవి. వరముల బహిష్కరణ, రక్తక్షయకర, అల్పపుంసత్వము, దుష్టలము, భూమి క్షీణి, చుట్ట, కీళ్ల నొప్పిలు, పాశ్చాత్యవాయువు అధిర్భవ, భేదము, నీటి, వ్యాధిగ్రాహకములు, అగిమూత్రము, మూర్ఛ, 'సెకెరోగి'ము, కొనుమ, గొట్టి, శ్రీమత కలుగు బుద్ధిమంతులమైన వ్యాధులు, దీర్ఘస్థలము మున్నగు రోగములగు ఆతమయించుటకు, వైద్య అమృతరథ్యము సాటిలేని ఔషధమరాజు మన నుకరిస్తే మై యున్నది యావన దుర్వ్యాధి పోషములగు కలుగు దీర్ఘస్థలమునకు ఇది మిక్కిలి శత్రువుకై మైటి ఔషధము. రక్తమును కుంభకరి, నూతనోత్పాదకముగా మారుచున్నది. వైద్య ప్రపంచము ఆయుర్వేదములకు, వర్ణ పాదములు వాడబడుచున్నవి. ఈ ఔషధము సేవించి పుష్టిఫలమును పొందుచున్నది. ఔషధముతోమారు ఔషధమును సేవింపబడుచున్నది. పుష్టిఫలము. పుష్టిఫలము గలుగుట కను 60 మూత్రములు గల బుద్ధి 1-కి ధర్మము. 10 వి. వి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తేజమునావననధ అధ్యక్షులగు శ్రీయతేజవంతు చిత్తరంజన బాబుగారు యిట్లు చెప్పిరి:— "వెన్నపురి ఆయుర్వేద ఫార్మసి మేనేజరు వైద్యుడు అగు ఆయుర్వేదరత్న పండిత దాక్టరు ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు పి. హెచ్. డి. ఎస్. సి. గారి ఆహ్వానము సంతోషపూర్వకముగ నగీకరించుచు మున్నాను. వారి వైద్యకళాయందు తయారుచేయబడిన ఔషధములకుల కలిగిన గొప్ప లాభములను వివరించుచు పంపబడిన ప్రశంసాపత్రమును చూచితిని. అందు ముఖ్యముగ సిద్ధి అమృతరథ్యమును పేరించి లాభము పొందిన ఆంగ్లములు భారతీయులు. పార్శ్వము, వైద్యము, వైద్యము, తదితరముల పండిత లెఖన ప్రశంసాపత్రములను చూచితిని. ప్రాచీన ఆయుర్వేద వైద్య ధానముయొక్క ఉత్కృష్టములకు పట్ల పాత గలుగిన విశ్వాసమును దిద్దిచెప్పట అవసరము. దాక్టరు శ్రీరామాచార్యులవంటివారు ప్రాచీన కాస్త్రముల ప్రతిభను వెల్లడించుచు వాటిని పునరుత్పాదకమునకు తోడ్పడుచున్నారు. ఈ ప్రతిష్టాపాదక వృద్ధిగాంచి మానవజాతి లాభలను అంతము:చుటకు తోడ్పడు గాక యిది గోరెదను."

మద్రాసు, 81-5-1923. } సి. ఆర్. దాసు.

విలాసము:—ఆయుర్వేదరత్న పండిత, దాక్టరు ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, పి. హెచ్. డి. ఎస్. సి. మేనేజరు వైద్యుడు, ప్రధానవైద్యులు.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడు.

44, గోవిందపు నాయక వీధి, బార్డిటాను, మద్రాసు. తెలిఫోను నెం. 1034. తపాలపెట్టె నెం. 151. తంజివిలాసము "కల్పము" మద్రాసు.

గ్రాంధి:—2/4 హంటుకోడ్డు, మద్రాసు. తెలిఫోను నెం 887.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచారి గార్లు

జీవామృతము

ఈ విద్యామృతము రత్నమును శుభ్రముచుటయందు అమోఘకర్త ముపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు శుభ్రధాతువుకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు తేదీని పోషింతును. ఇది తుయరోగులకు, రక్తహీనరోగులకు, వరముల యందు బలములేని రోగులకు మిగుల సుత్రిమమైనది. చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి తేజమునకు చలువచేయును. అజీర్ణము, మలబద్ధము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును పోగొట్టి, జోటికి మంచుచిని ఆకలిని మనస్సునకు మంచిఉత్సాహమును కలిగించును గాంతిని వరములకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును కఠినకర్తకిమించి పనిచేయు. కారలకు సర్వకాలములయందు చేత నుండదగిన అమృత మనకుకు సుదీపనామ లేదు. యియ్యది కేవలము అమూల్యములైన ఔషధులచే తయారుచేయబడిన విద్యామృతము. క్రయము 6 అవున్సుల బుద్ధి 1-కి రూ 8—4—0. ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజీ వగైరాలు వేరుగా నివ్వవలెను. మా మందుల జాబితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

తంజివిలాసం:—పండిట్, మదరాసు. నెం. 41 ఆచారపురావీధి, మద్రాసు

మా ఔషధములు { (1) మెసర్సు దాక్టర్ అండు కో, రత్నన్ బజారువీధి, మదరాసు. శుభ్రకర్త తేలుకబడిన { (2) మెసర్సు ధాధా అండు కంపెనీ, చైనాబజారు రోడ్డు మదరాసు. వారివద్ద కొరకును. { (3) స్వాస్థ్యసార్వభౌమ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

జాతీయపాఠశాల-ధూళిపూడి

పూర్వపునీతి:—ధూళిపూడి విద్యాసంఘమువారిచే నెల కొల్లుబడి పాఠశాలను స్థాపించుటకు 1916 నాటి 1 వ జూలై తేదీన తెరకండి ప్రకటనముతో 1921 సం జూన్ నెలఖరచరకు ప్రభుత్వపునీతి కొందును జరిగెను. తదాది నాఁపున జరిగిన మహాసభకాశి తిర్మానానుసారముగ జాతీయపాఠశాలగ మార్చబడి ప్రభుత్వ సహాయమున వదలుకొనినది. ప్రారంభమున బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మం దము నవసించాం పంతులుగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగానుండి తేజనీక యొవర్చునుండ ప్రభుత్వమువారు కారాగారబద్ధుల జేసిరి తదుకరి యిదివరకు సహాయోపాధ్యాయులుగ పనిచేయు యున్న శ్రీయతేజ అలూరు లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారు 1923 సం జూన్ 15 వ తేదీనకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి విరమించిరి. ఇప్పుడు అనగా 1928 జూన్ 16 వ తేదీ మొదలు శ్రీయతేజ మెట్ట వెంకటేశ్వరులపంతులుగారు ప్రధా నోపాధ్యాయుని పదవిని స్వీకరించి నిరంతరకృషిచేయు యిదివరకు పునరు 70 మంది ఉన్న విద్యార్థులు యిప్పటికి పునరు 140 వరకు అయిరి.

విద్యావిధానము:—ఇప్పుడు మొత్తముమీద 7 తరగ తులు గలవు. అందరినీ ఉచితవిద్యయు, వేదవిద్యార్థులకు వస్తు సహాయమును చేయబడును. తరగతులలో 'ఇంగ్లీష్', 'బాలిశీ' యను రెండు విభాగాలు కలవు. రెంటినినీ రెండువిద్యార్థి సంఘ ములు కలవు. అందు మరీ నీటి రాజకీయవిషయములను గురించి బోధించబడును 'ఇంగ్లీష్'కు కాలపరిమితి 4 వర్షములు. ఈఇత లందు కేరకములు, ములదనయిన వాచనములు, గణితముందు మె:ములు, సాధారణజ్యోతిషము, తదితరములు విద్యరాయలు, ధారాశాస్త్రము వదువుట, జాములు, రాజపురితము బోధింప బడును. 'బాలిశీ' కాలపరిమితి 5 తరగతులు. ఆంధ్రము, సం స్కృతము, హిందీ, ఆంగ్లము, గణితము, చరిత్రాశాస్త్రములు రాట ము చేర్చబడును. అంధ్రము భారత భాగవత రామాయణము లను ఆర్యము చేసుకొనులాగునను సంస్కృతముందు కాలిదాస త్రయము వరకు, హిందీ రాష్ట్రీయాను జరితుకుండు, ఆంగ్లములో న్యుకాంక్షములు గ్రహించుకుండు, గణితమున వ్యవహార సంబంధ మయిన లెక్కలు, భూమిశాస్త్రము (సర్వే క్యరవరములు) విద్యార్థులకుదేయు వస్తుసహాయముగై యపుధమును సమకూ ర్చుటకై ఉపాధ్యాయుల రీ వేదవిద్యార్థి సహాయసంఘముగా నేర్పడి తద్వరకు ప్రోబుచేయుచున్నారు. విద్యాలయ పురోభి ర్భుతికై ఉపాధ్యాయసంఘము స్థాపించబడి పనిచేయుచున్నది. ఈ పాఠశాలలో 7వరు ఉపాధ్యాయులు పనిచేయుచున్నారు. ఇప్పుడు పంచవరాలరు వివ శయము ప్రత్యేకమయిన కేంద్రము కొనుబడుచున్నది. వారికొకై నోక నేతపాఠశాల స్థాపి:పబడి అందులో పంచవరాలరుకు భోజనపుఖర్చులు నిమిత్తము నెల 1 కి రూ 6 లు చొప్పునము, వారికి బోధించు నేత ఉపా ధ్యాయునికి నెల 1 కి రూ 15 లు వేతనమున్ను యివ్వబడి పంచవరాలరుకు నేతవర్గము గరవబడుచున్నది. ఇప్పుడు రాతిపాఠశాలగూడ నోటి యేర్పడుక బడినది. అందులో పునరు 20 మంది విద్యార్థులు విద్య నేర్చుకొనుచున్నారు. పగ లెల్లకు పనిపట్టిన పాఠశాలకు పగలు రావాలని విద్యార్థుల నిమి త్తముయూ పాఠశాల యేర్పాటు చేయబడినది.

అధికనీతి:—ఈ పాఠశాలకు ప్రభుత్వములో ఉన్న మూలధనము రూ 7,200

దీనికి జాతీయపాఠశాలగారు యిచ్చుకొన్న ఉన్న నిల్వధనము 7000 రెండవ సంవత్సరములో ఖర్చుచేసిన నిల్వ 6500 (పన్నుక సంవత్సరములో ఉన్న మూల ధనము 8000

నెలకు ఉపాధ్యాయుల వేతనములకై పునరు రూ 150 వెచ్చించబడుచున్నది. దీనికిగల వార్షికము అదామును వడ్డీ కల్ల రూ 700 శ్రీ రామకృష్ణా లింగస్వామి ఫౌండేషన్ రి ఫర్వార్చి బహుకు దమ్మిడి చొప్పున అమారు రూ 100 వసరా దీపాము శుభకార్యములకై పునరు రూ 200 లున్ను వెచ్చింపుచున్నది. పాఠశాల ఆర్థిక వృద్ధి నయి:చో ఆయుర్వేద శాఖయూ యేర్పాటుచేసి ను దేదించియున్నాము.

విజ్ఞప్తి:—మా పాఠశాలకు యంతరరత కాళ్ళవరయిన భరణము లోపివుంటే మాకు చాల యిబ్బందిగా నున్నది. మా గ్రాములో ఔషధముల యేదములే పోవుటచే గ్రామస్థులు చికిత్సకై చాల కష్టపడుచున్నారు. దీనికు ఉపశాంతి కల్పిం:చుటకై ఆయుర్వేద వైద్యకాఖను నె:కొల్పబయి, అవకాశములై యున్నది. ఈకమలన్నిటికి కనీసము రూ 10,000 కు కట్టవ ధనము పట్టదు. కావున జాతీయవిద్యాభివృద్ధికై యిది దీనికి అను సహాయమునకు ముప్పదిని సభర్షిత మొనర్చి ప్రార్థించు చున్నాను.

తదవర్తి బాపయ్య, కార్యదర్శి. మెట్ట వెంకటేశ్వరు, ప్రధానోపాధ్యాయులు.

ఇదేమో అందర్నఱుగ గాన్పించవచ్చును. కాని యిది
వరలో నిట్టియేర్పాట్లు జేయబడినయియు, ముందుగూడ యీ
గోపీయనుల సంఖ్య యింత, భౌతియుల సంఖ్య యింత, యని
నిర్ణయింపవచ్చుననియు గర్తలు హూటెనుగారు జెప్పిరి నీవిలు
ఉద్యోగములందున్న గర్తల మొట్టు అక్కిసవలరద్ద ఉచితవైద్య
సహాయము జేయవలెనని ఆయన బట్టిపాడుము. ఇట్లే ప్రభుత్వ
మువారు వాకి ప్రత్యేకముగ ఆలవెను నీయవలయును. లేదా
దానిని ఆసహాయము గోరు అక్కిసవలరద్ద నుండి వసూలు జేయ
వలయును.

ఈ విషయమున మెడికల్ ఇన్స్టిట్యూట్ వద్దను గాన నూచించిరి.

సాక్షి:— వైద్యసహాయము విషయముగా నా కట్టి ఆక్షేపణము లేదు. కాని సమస్యను వైద్య అందవలయును. ఆచార్యుల భారతీయులకు భారతీయైద్యులు, యూరోపియన్ వైద్యులకు యూరోపియన్ వైద్యులును, ముఖ్యముగ శ్రీలంకయులూ ఉండవలెను.

మరియు, ప్రత్యేక ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యుద్ధసమయమున నియం. యన్. ఇన్స్టిట్యూట్ నుండి ప్రాన్సి యునివర్సిటీ వారికి వచ్చియు వారసులనుగల లేవనూ, వారు బాగుగనే పనిచేసినది ఆయం అంగీకరించెను.

సమస్యగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, విద్యానిబంధమును క్షమించుచు యునివర్సిటీకి వచ్చుచున్నామని ప్రకటించుచు చెప్పిరి. భానుగారేదో నూచించేటగా ప్రాధాన్యమునుగల సైన్య శిక్షణకుంటుంటున్నామనియు, ఇప్పుడు సర్వస్వము నున్న విషయమున కేంద్రీకరించుచున్నామనియు ఆయం చెప్పెను.

సివిల్ ఇంజనీరింగు, సైన్యశిక్షణ ఆఫీసుల సంఘము

ప్రతినిధి సాక్ష్యము

సివిల్ ఇంజనీరింగు సంఘమునకు ప్రాధాన్య ఇంజనీరింగు కాలేజీ ప్రెసిడెంటు డబ్ల్యు. యల్. సి. (పైచిగారును సి. సి. ఇంజనీరు గారును, సైన్యశిక్షణ ఆఫీసుల సంఘమునకు ఏ. సి. మాడెక్, హెచ్. జి. కె. ప్రభుగారును, సాక్ష్యమునిచ్చిరి. ఈ సమయము లెన్నియో ప్రాతిభూత్యముగ వాక్యాలనుల సమర్పించెను.

ఇకముందు సాక్షులు ముఖ్యమంత్రిగారినుండి ప్రత్యేకముగ విచారించవలసినవారిని దెల్పి కమిషనరునికి సహాయముచేయునని చీఫ్ ప్రభువు మరల హెచ్చరించెరి.

ఇంజనీరింగు భారతీయంత్రోత్పాదకశాఖను కాంప్రైజ్ గావలెననియు, విద్యార్థులలోని పార్లమెంటరీ గ్యారంటీ కావలెననియు కోరెటలో వి. సి. యన్. వారి కిప్పుడున్న దాని కన్న యెక్కువగా ఉండవలెనని చీఫ్ ప్రభువు చెప్పెను.

ఇంజనీరుగారు:— “అట్లు కోరెటకు కారణము వి. సి. యన్. వారికి నుండి యున్నాను. గ్యారంటీ చాలకుండెయ్యకుంటుంటే, యూరోపియన్ ఇంజనీరులుగల భారతీయులను మాత్రము సర్వస్వమున దీసికొని వారికి విశేషముల పోవుటకు ఇంక 250 రూ॥ చొ॥క అలవెస్తు నిచ్చి ప్రోత్సహించుటకు వలెనని సాక్షి చెప్పెను.

భానుగారు:— వారికి నెలకు 75 రూ॥ చొ॥క లెక్క పెట్టెను. అలవెస్తు నెల నీయరాక!

(పైచిగారు:— “అది చాల కొద్దియైతేము.”)

భానుగారు:— యావత్తవరమున నెలకు 75 రూ॥ చొ॥క ఉచ్చిత కొద్దియైతేము గానెరదు.

(పైచిగారు:— ఆ విషయమున ఇండియన్ ఆఫీసులు నిర్ణయించుకొనవలయును. వారు యేమిచేసిన యాయకులైనది.

ఇప్పుడు యెక్కువతరముల దెచ్చుకొను ఆఫీసులకువారి భూమియగుటకన్న యిండ్లువాళ్ళదొరుకు ఆరంభమున తొలగించుటగానూ, జీతమునందు నూటికి 10 యిది యింటి అద్దెను నిర్ణయించు వద్దటి యేర్పాటుచేయవలెనని ఇంజనీరు గారు చెప్పిరి. విషయమున దెల్పిన చీఫ్ ప్రభువు చెప్పెను. దానితో ఆవిషయమున యిప్పుడున్న ప్రయత్నము తొలగించి సాక్షి చెప్పెను.

సివిల్ ఇంజనీరు సర్వస్వములో ఇంజనీరుల సర్వకాలమున ఇప్పుటికి లెక్క నూటికి 45 చొ॥ ఉండవలెనని నూచించుటచే. ఆ ‘ఇంజనీరు’ అనుదాని కర్తవ్యమున సమర్థులగు సాక్షి చెప్పెరి.

ఇండియాలో ఇంజనీరుల అందవలసినంత కాలమున అట్లుండవలెనని (పైచిగారు చెప్పిరి. అనవరతము లేనపుడు దానిని ప్రార్థన చేయుట దీని కేయవలయును.

ప్రెజిడెంటుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యూరోపియన్ అన్యుయెడల నూటికి 45 నుండి యుండవలెననియు లేదా అనలే శుభంధుండవలెననియు, ఆంధ్రుల తమాత్రము తక్కువన్నన, యూరోపియన్లునుంచి వారు పోషించదలచుకొనిన శ్రేష్ఠత్వమునకు భంగము గల్గుననియు సాక్షి చెప్పెను.

సర్ సివిల్ ఇంజనీరుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, సర్వస్వములందును శ్రేష్ఠత్వముగలవలెననియు ప్రాధాన్యముగల పంచాయితీ క్షేత్రములనుగలవలెననియు, ఇండియా అంతటను అందెలే విచారించిన బాగుండుననియు, సందర్భమున కట్టిది ఒక్కొక్కను మాత్రము రాగచూసినయూ, (పైచిగారు చెప్పిరి.

కాక గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు జడ్జికిన మామూలు పనికి తోడు యాపనిగూడ చేయవలెనని ఆయం విచరించెను.

ప్రజాశయములకధికారులు తోడ్పడుటయా!

సర్వీసుల “అతివివాదాస్పద” వాఙ్మూలము

భానుగారి తీవ్రమగు సాక్షి విమర్శ - అధ్యక్షుడు అడ్డుపడుట

మధ్యపరగణాలు బీరారుల అధికార సంఘము వారి వాఙ్మూలము

రాయలు కమిషను ఆర్డర్ సైన్యము

బొంబయి, డిసెంబరు 8:— మధ్యపరగణాలు, బీరారుల కమిషను సంఘమువారు సర్వస్వమును సకారణముగను తమ యభిప్రాయములను దెలుపుచు దీర్ఘచురు మెమోరాండము నీదినమున రాయలు కమిషనువారికి విడిచించిరి. ఈ సమయము తరపు సాక్షుల వీడినవన గాయలు కమిషనువారిచే విచారింపబడిరి.

ఈసంఘమునందు 95 నురు వి. సి. ఎస్. అధికారులు, 5 ఇంజనీరుల కమిషనుగారు. ఈ సంఘము వారు మొత్తముమీద తెలిపిన విషయములు, నివారణోపాయములు, ఇదివరకు వి. సి. ఎస్. సంఘమువారును, యూరపియన్ ప్రభుత్వోద్యోగుల సంఘమువారును దెలిపినవియే. సంస్కరణలపరిపాలన, దాని ఫలితములు, భావిపరిస్థితులు ప్రస్తుతపరిస్థితులు, మాంటుఫర్డ్ నివేదిక యందు అభివృద్ధి గురించి కల్పించబడిన ఆశలు, భారతరాజకీయజ్ఞుల ఆశంకములు, యూరపియన్లతో పోల్చి జూచియుండల భారతీయశాస్త్రము కాభివృద్ధిగులలోని అపమము మున్నగునవి ఇందు వివరముగ విస్తరింపబడినవి. భానుగారును నా బిభక్షు, మనస్సును మున్నేను (బొంబయి వి. సి. ఎస్.) గారు గూడ విచారింపబడిరి.

సివిల్ ఇంజనీరుల అధికారముల

భారతీయులపర మొనర్చుట కభ్యంతరము.

మెమోరాండము: నీ క్రిందివిషయము గలవు

ప్రస్తుతము వి. సి. ఎస్. వారు నిర్వహించు సకారమున క్రమముగా భారతీయలపర మొనర్చువద్దటి ప్రస్తుతము ఆచరణయోగ్యము గాదు. వి. సి. ఎస్. కాఖిలానికి భారతీయులపర మొనర్చుట కేర్పాటు యొక్కటియే, ఈ మార్గము ముందుకు జనుటకు ఏకోపాయము. ఇట్లున్నప్పుడును, భారతీయులకువారి యాధిపత్యమున పుచ్చెయ్య భారతీయోద్యోగులకాఖిలా, భారతీకార్యదర్శి యాధిపత్యమున యూరపియన్లు సుదృఢముగా నుండ నుండును.

అధికారివర్గరూపమును మార్చరాదు

మొదటివిషయము భారతీయులకు దెలిపిన పరిపాలన పద్ధతి, సంపూర్ణముగ నోచో కేంద్రీకరింపబడిన అధికారివర్గ పరిపాలనపద్ధతి యొక్కటియే మేము విషయమును భావక

ఏ. సి. మాడెక్ గారు చీఫ్ ప్రభువుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఇండియా ఆఫీసులవారు మెమోరాండములో తమకు దెలిసినవియు ప్రార్థనలుగాలేదనియు, అందుకు దావారణము రూపాయి మరకముధరము ఆయం జూచెను.

చీఫ్ ప్రభువు సాక్షి అందిచ్చిన మెమోరాండమును జూచి ఇండియా ఆఫీసు యెన్నియో ఉదారవాక్యముల బట్టెరినది చెప్పెను. (పురు)

ప్రభుత్వమువారు ఆయం కాంప్రైజ్ పరచుట శ్రేష్ఠము ప్రార్థితములేవాయని చీఫ్ ప్రభువుచేసెను.

ఆయం విషయములలో అన్నియును ప్రార్థితములైనవి చెప్పి బొంబయి ప్రభుత్వమువారు వారి సర్వస్వమున దానిని ‘సైన్యము ఉద్యోగములకు నియమించుటనూ’ మాడెక్ గారు ఆక్షేపణను దెల్పిరి. వారు భారతీ ప్రభుత్వమువారి కీవిషయమున దెలుపగా, అది రాయలు కమిషనువారు విచారించవలసినది.

చీఫ్ ప్రభువు:— అవును. అట్టి విషయములకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములును, భారతీ ప్రభుత్వములు ముగిసిపోవలెను. కించుటలు గానించును.

కాఖిలావారు పోలిటికల్ ఏజెంటు కర్మలు ఉడ గారును పోలిటికల్ కాఖి మేజరులగు గారును రహస్యముగ విచారింపబడిరి.

వారి విచారణయొనవినప ఆరోజుకు విచారణ ఆపివేయబడినది. చురుగూ బహిరంగముగ విచారణయొనవినప, మధ్యాహ్నము కమిషనువారు బొంబయి ప్రభుత్వసభ్యులతో సమావేశము జరిపెనని దెలియుచున్నది.

మును దుందుకోసరము. బ్రిటిషుపరిపాలనకంటే, మొగలు పరిపాలన చాల అధికముగ కేంద్రీకరింపబడిన అధికారివర్గము యొక్క పరిపాలనము ఉద్యోగకాఖిలును, రాష్ట్రీయముగ నొనర్చువద్దటి, భారతీయులకును చాల కొత్తదిగ నుండును. ఇందువలన, జే కీయులను దిగా అలవాటుపడిన పరిపాలక యంత్రమునందు గావించుకొనియుండు మార్పులవలన చాల ఫలితములు గలుగును. అందుచే నతిశాగ్రాంతతతో నీమాత్రముల నొనర్చవలెను. అందుచే ఈపజ్జానుసమయమున, పరిపాలనా కాఖిలు యుద్యోగులను భారతీయులుగా నొనర్చి, అధికారివర్గ రూపమును యథాప్రకారముగానే యుండును వివేచకులపద్ధతి. ఈపద్ధతిపై భారతీయులు, పరిపాలనయందవరమగు అనుభవమును సంపాదించిన తరువాత, పాశ్చాత్య పద్ధతులపై రాష్ట్రీయ సర్వపరిపాలన మొదలగు పరిపాలన మార్పులను నొనర్చుటకు కావలసినంత శక్తిగలిగియుండును. ఒకే పర్యాయము ఉద్యోగకాఖిలు కర్మములు, కాఖిలానిర్వాహమునగూడ మార్పులు ప్రాచ్యప్రభుత్వ ప్రాతిభూత్యములపై నపారమగు భారమును మోపుట యగును. ఇట్లు చాలకాలము గడచినతరువాత, రాష్ట్రీయ సర్వపరిపాలనపద్ధతి యభివృద్ధియొకటియైనది (ప్రస్తుత వి. సి. ఎస్. కాఖిలారి కార్యములను, అధికారియులను, రాష్ట్రీయోద్యోగకాఖిలుకు మార్చవచ్చును. మధ్యపరగణాలు, బీరారుల పరి దిట్టి మాట నొనర్చును. చాలకాలమువరకే యుండునలయును. సంస్కరణలప్రభుత్వ మొకను శ్రేష్ఠమునందు టుచే, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని, కాసంసభవారిని పరస్పర వ్యవహారము లింకను కుదురుపడలేదు. నేనుకే వడియున్న రాష్ట్రీయులదలి వ్యవహారములు, ఇతలో ఉద్యోగకాఖిలు రాష్ట్రీయులుగా నొనర్చుటకు దగియుండలేదు.

సైన్యమునుండియు, పియనులు-ఖండితముగ ప్రకటన

వి. సి. ఎస్. కాఖిలున్నంత కాలము యూరపియన్లు అధికారులు భారతీకార్యదర్శి కింది నీ యుండవలెను. భారతీ ప్రభుత్వమున, బ్రిటిషుప్రభుత్వరూపముననే యుంచి, అట్టి రూపముననే భారతీయులుగ నొనర్చు నెందునెడల ఉద్యోగులలో అభయముగల ముందరియైనను యూరపియన్లు అందవలెను పదికేంద్రీకరింపవలసిన శ్రేష్ఠమునందు యూరపియన్లు ఉద్యోగములలోనికి దీ కొనుయండవలెను. భారతీయులపర మొనర్చుటయును భారతీయుల సంస్కృతి జేయుటకు గాను యొగకలసిన సమిపాయములవలన భారతీయుల కోర్కెలు ఇంకను హెచ్చుచున్నవే గాని తగ్గుట లేదు. అందుచే నిప్పుడేమియు నొనర్చవచ్చును, అధికము 10 కేంద్రీకరింపవలసిన ఎట్టి మార్పును నొనర్చుచు ప్రభుత్వమువారు ఖండితముగ ప్రకటన నను గావించవలెను.

యూరపియన్లు అధికారుల బలము ఉండవలెననివో వైదొలిగిన నీసము సగభాగముగా రుండవలెను. “అట్లుగాని యెడల పరిపాలక, కార్యనిర్వాహకకాఖిలును యూరపియన్లును సంపూర్ణముగ త్వరలో తీసివేసి, ఎన్నవర్త అద్యైజ్యముగా నియమించుట భారతీయులకును, యూరపియన్లుకును గూడ మంచిది. భారతీ ప్రజాభిప్రాయము చేతను, భారతీయ సహోద్యోగులు, ఇన్స్పెక్టర్లు, భారతీయులుగ జేయబడిన ప్రభుత్వము మొదలగునవి భావింపబడ, అచ్చటచ్చట అధికారులను దిగొలిపిమిది యూరపియన్లును అచరణనాధ్యముగాదు.”

న్యాయశాఖలో భారతీయుల సామర్థ్యము

న్యాయశాఖ కార్యములకు భారతీయులు పరిగెరి యున్నారనియు, యూరపియన్లు సివిలియన్లెట్టి ఈకార్యముల కెంతమాత్రమును అర్హులు గాదనియు, అందుచే వారిని కాఖిలుండి తొలగించ వలెననియు కొందరునున్నారు. రెండు కృత్రిమకారణములపై, భారతీయుల అర్హతను గురించిన వై యభిప్రాయ మభివృద్ధియొనర్చుచు. (1) న్యాయకాఖిలారి, అసాక్షియభ్యుగు పను లెక్కువ గమనింపవలసినకారణము సభిప్రాయము (2) న్యాయకాఖిలునందలి ట్రైబ్యునాలీలను గురించి వివరించుట

కీర్తి శేషులగు వంగూరి సబ్బారావుగారు

లో భారతీయులకు గల నిస్సంకోచమగు కీర్తి. వ్యాపకపాతలను దొంగిలించు పోరవాదులలో, బలము, తిరువాములు మొదలగు తీవ్రకార్యముల జరుగక పోయినను, అట్టివాని ఫలితము చాలకాలము మాడికూడి మొత్తము పరిపాలనకు భంగము గలిగింది. కాళకమమున, కొట్లాటల అల్లరులకంటె నెక్కువ అపాయకరమగు ఫలితములకు కారణమగును. అంతిమముగా, పెక్కి కాలములు బాగుగ దెలిసికొని యున్నంతమాత్రమున సరియగు వ్యాపకమును కలుగజేయగలిగినను అర్థమవును. గరిమగు వ్యాపకము తరుచుగా సందులన జరుగక పోవచ్చును. క్రిమినలు కావునందు జిల్లామేజిస్ట్రేటును, సెషన్సు జడ్జియను, సరియగు వ్యాపకపరిపాలనలో క్రిందివాని తీర్పును అధికముగ సమర్పించుట నవసరమై యున్నది. వారిట్లు పరిశీలించి గరిమయిన సడలియ నెడల వ్యాపకపరిపాలన త్వరగా కలిగింపు.

యూరపియను వ్యాపకాధికారులు

మేజిస్ట్రేటు గారి సెషన్సు జడ్జిగారి యూరపియను గనున్నయెడల, భారతీయులకంటె వారిదు తుల్యకార్యవిధానమునందెక్కువగంభీరభావమును విధ్యుక్తము నిర్వహించునట్టి ప్రాతిపదికను వ్యవహరించును. యూరపియను సెషన్సు జడ్జి కిటు విధించుటయందు ఎక్కువ అర్హత, ర్హత, జ్ఞానమును గన్పించును. తుల్యకార్యమును విధించు సుదృఢ యూరపియను జడ్జి ఎట్టికార్యము లేకండ ప్రారంభించును. యూరపియను మేజిస్ట్రేటును సెషన్సు జడ్జిని త్వరితముగ తొలగింపనగు కాలముకనుకలేదు. సివిలు వ్యాపకములందు భారతీయవ్యాపకాధికారులకు అనుసరమగు సరియైన యాధికముగ విధించుటలోనికి ప్రవేశపెట్టించుటయు "మంచిపాటు" ప్రాతిపదికల ప్రేమయు వారినిలోకములు. వారిదేరి వారిదు తరుచుగా కేసు సందలి ముఖ్యమగు నెద్దవిషయముల వారిదు పరచిపోవుచుండును. వ్యాపకాధికారులలోని నిబంధనలనే అతిదగ్ధము ప్రేమించును. భారతీయుని వ్యాపకాధికారులకు ముఖ్యమైనది కొలసిని కృత్యముగ గానించు చట్టములలోనివిషయములను దలచి ఏకాగ్రతతో వ్యాపకాధికారియగును. రూలింగులైన తీర్పుల సరికముగ వాదించుటను, సామాన్యముగా వారిని తీర్పు కేసుముక్తి విషయముల కట్టి చుంబంధము లేనంత దీర్ఘముగను వికాలముగను నుండును. కేసులు చాల నిలచిపోవుట, వ్యాపకాధికారులమున వ్యాపకము, అందులకు తరుచుగా పీచీ కాన్సిలు వ్యాపకములనుచే పీచాట్లు దీనిఫలితము. పెక్కి కాలములలో వారి వాదనలు తీవ్రముతోడను అరరించి యున్న వాతావరణమునకు యూరపియను సివిలి అనుజడ్జి తన వివేచనను మంచి మలము మారుతమును ప్రవేశపెట్టును. యూరపియను సివిలియనుజడ్జియొక్క కాన్సెప్షన్లు చాల తక్కువగు నుండును. అతని దినవర్తనము అతడు కేసుకొనినదానికంటె సరికముగదును. సామాన్యముగా ఇంగ్లీషు భారతీయ కట్టి కాన్సెప్షన్లు ముందుతో తుల్యముగా నుండెడివి. కొన్ని సమయములందు దీని ఏకాగ్రత విశ్వ విద్యాలయమునందు లగిసి కాన్సెప్షన్ల చతురముకంటె సరికముగ ఉండదు. వారి భారతీయమును దొంగిలించు కంటె నిది చాలా సరియైనది. వారి అతని

తీర్పులు ప్రేమించు ఎక్కువను, తనకీర్తికలిగి వ్యాపకము నొనర్చుటకు గాను తనకు వేరైన మొదలగువానిని గాని, వ్యాపకాధికారులకు తీర్పులు పెక్కి కాలముల కలన ఆలస్యముల వలన పార్టీలకు నష్టము గానించుటకు గాని అతనికి సామాన్యముగా జ్ఞానమును అగ్రజేతమునందు ప్రభావితములను మేజిస్ట్రేట్, భారతీయమున యూరపియను సివిలు జడ్జి అట్టి స్థానము సరిగించును. అందుచే ప్రస్తుత వ్యాపకాధికారులకు ఉన్నతీర్మానములలో సమామంది యూరపియను అధికారులనుంచుకొనితీ సాగించలేనది ఈ సంఘమువారి గోరువుగాను. వ్యాపకాధికారులను త్వరితమున సరిగను నిర్వహించుట కిది అవసరము.

సంస్కరణలు

భారతీయులను ప్రభుత్వకార్యదర్శకులుగా తరిగివేయుట వాస్తవికమున ఈ సంఘమువారు చెందుచున్నాడు. వారి ఇందుల కట్టి పట్టింబుధులను ఏర్పరుపరాదు.

తరువాత సంఘమువారు సంస్కరణల పూర్వపు కృతకరపరిస్థితులను వివరించుచు వి. సి. యస్. కేసులకుటు కలన గాని పరిపాలనా యంత్రము భగ్నమగుటలనగాని సంస్కరణలు గానినివారేదని చెబుచు ఇట్లు నుడిచి "1917 సం॥ ప్రకటన భారత రాజకీయరీతిల ఆలోచనచే నొనర్చబడినది. ఈజేతముక ప్రాధికారముగా కొన్ని వాక్యముల నొసగ గారి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమంతకు చామే అప్రకటన గానించి.

ఇండియను సివిలు రివ్యూనకు, జనప్రదయగు స్వీకరణల వాచార ప్రముఖము గలదు అందుచే సంస్కరణలకు పూర్వమునందులలో తమకుల రీతిలను వాక్యములను వాచారలేనది. ఈతప్పులందును భవిష్యత్తులకు పరిపాలనల నొనర్చలేనదియు గోరువులలో నొనర్చుటకు బలమగుకారణము. పరిపాలనములో ముఖ్యమగు బ్రిటిషు సంస్థల రూపవిమాక చాలతరుల కిది మొదలగునది. ఈమార్పు ప్రస్తుతము నుండి గానదక పోవచ్చును పరిపాలనములమున పరిపాలనా కృత్యములలో భారతీయులకు దీనికొని ప్రాతిపదికల వాదకులవారికి బోధపరచి ముద్దొచ్చిచుటకుందు వి. సి. యస్. వారి మహోన్నతభావి దక్షమగుచి తమవేదికయందు కట్టించిన మాటానూ మేజిస్ట్రేట్లనుచే ఆదర్శవర్తనమున చేలుచుండువారు ముక్తిమే సంతోషింపగలరు.

ప్రాచీన, ప్రతీచీ నాగరికముల సంఘటనలు

భారతీయము ఈ స్వంతవర్తనలవలననే అగ్రవృద్ధి సందర్భము బ్రిటిషుపరిపాలననకు సంబంధించిన ప్రతి విషయమునీ గాక వాక్యముల వారికమునే ప్రతిపాదకులు ఎదుర్చుచున్నవిషయ మిప్పటికీ గానచుచున్నది. భారతీయము యొక్క ప్రభావితానికృత్య పరిపాలనాపద్ధతి ప్రాచీన సంబంధముగా సంపదలెనుగాని, వాక్యము సంబంధముగా నుండరాదు. వైకేర్మోనబడిన ప్రకటన గానించిన మహాపురుషు లీ విషయమున గమనించికో లేదో చెలియగూని, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు, భారతీయమును స్వపరిపాలనా సంస్థలను వాగ్దాన మొన

ర్చుటలన ఇంతిరకము బ్రిటిషు పరిపాలనలోని ముఖ్యవిషయములగు స్వార్థరాహిత్యము, నిష్కర్మపాతము అను రెండువిషయములను వదిలివేసినను యాధార్థ్యము మాత్రము నిలచి యున్నది.

ఇకమీద, నివాదములు తక్కువ. వర్తమ కేంద్రములతో నిడియున్న ఈ జేతము విద్యనభ్యసించిన భారతీయ రాజకీయజ్ఞు లింది పరిపాలనా క్రమమును నిర్ణయించుచుండును. ఉత్తమరీతియొని యూరపియనులను, భారతీయములను సహజీవము నిలిపిండు నియమించుట ఈ యొక్క విషయమున ననే ఎంత ముఖ్యమగునో యూహించుడు.

భారతీయ వ్యాపకముల విరోధభావము

సంస్కరణల నిర్వహించుటలను స్వములకు గలగల గొప్పలాభములను కలిపి వాడుకలను నివేదికయందు గన్నులప బడిన గొప్ప ఆకర్షణలన్నియు, భారతీయవ్యాపకము ప్రాతిపదికలను కలిపి మొదలగునది. "యూరపియను స్వముల యెడల భారతీయవ్యాపకములకు, అన్ని పక్షముల రాజకీయజ్ఞులకు గల ఈ విరోధభావము స్వములయొక్క ప్రస్తుత కష్టనీతికారణము."

కాకాట్టపక్షముకు స్వాగతమును నిరాకరించలేనది కాననకభయము చచ్చిపడినట్టి జేతమున, యువరాజుగను నను, విదేశీయపరిపాలన అల్లరుల జరుపుటకు సమయముగా నెన్నుకొనిన జేతమున, స్వముల పరిస్థితులను చక్కపరచుటకు గానించుట నూచనము భారతీయుల తీవ్రప్రాతిపదికలను గురిగాక యుండకాలవు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఈ జేతములోని బ్రిటిషుస్వములకు సహజముగను సరిగించుచున్నారని తెలుచుచున్నాడు. వారి భారతీయమునది రాజకీయ ప్రాతిపదికలను వారి ప్రభుత్వములన్నియు నివలములగు నొప్పి బడిన. కేంద్రప్రభుత్వమువారు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారు గూడ రాజకీయరీతికి తాళకాలలేక పోయిరి. భారతీయప్రభుత్వమువారు స్వముల కట్టిపాకృత్యముల నొసగుటను నిరాకరించుచున్నది భారతీయుల స్వములయెడల విరోధభావము చేతను, రాజకీయ వత్తిడిలను, వైద్యుత్తులను పక్షములను కట్టి కొనబడిన అధికారమును వినియోగించి స్వములను కాపాడుటగూడ గొప్పవృత్తి విలకులెను. భారత ప్రభుత్వమువారు స్వముల మొదలగునెడల వెంటనే భారత వార్తాపత్రికల విలకుల ప్రవాహమునకును అట్టికార్యము నిజమేమియు భారత రాజకీయజ్ఞులు కాననకభయలో వెచ్చు తీర్మానములను గనర్చు గురిచుండును. అందుచే నివిషయము వెంటనే భారత ప్రభుత్వమువారి దృష్టిలో బడి సంకామిల నమగురు.

లాజుడు వార్తా గారు తమ "కొత్తు చట్టము" అను వ్యాసమున తయారు చేసినందున్న సమయముననే ఓడస్సెయిల సర్కులరు ప్రకటించబడిన విషయ మింకము వారికి జ్ఞానమున్నది. 1921 సం॥ జూను మాసమున కామక్కు సభయందు మాటాచుగారు, స్వముల కష్టములగుంచి విచారించెద మని వాగ్దాన మొనర్చిన విషయమును స్వములకు చేరములం దెట్టి భిన్నభిన్న యొనర్చు విలులేదనియే, వీరు తమ వాగ్దానమునందు నూచించిన తీర్మానమునందు, చెలిపివిషయ మని ఈసంఘమువారికి జ్ఞానమున్నది.

ఇప్పుడు గాములముననే స్వరూపగా భారత కాన్సెప్షన్ల వారు బహిరంగముగా నిశించిరి. భారతీయప్రభుత్వమువారు ప్రాతిపదికలమును జూపి రని, మాటాచుగారు తమయొద్దో గానంతర మొదలన యంతభావములందు గానగును. కాననకభయ జేతులలోనున్న వికల్పమే దృఢము స్వముల వారి ప్రయాణపు బత్తెను తగ్గించుట భారతీయసభవారి ప్రాతిపదికలమునకు మరయుక నివర్తనము.

స్వములను వెడలగొట్టు ప్రయత్నములు

అంతిమముగా, భారతీయరాజకీయజ్ఞుల వచనముల నొక్కమురు ఇంచుకంటి గమనించినను, సంస్కరణలకంద వారు తమ పుటకుబడించిన, స్వముల నిర్వహణము క్లిష్ట మొనర్చుట కుపయోగించుచున్నారని చెలియగలము. స్వము వారికి స్వాధ్యముల నొప్పికుండ జేయటంలో వీరొప్పిచే చర్యలం నిడివచ్చుగా గలదు. తమయొక్క విధానములకు ఫలితముగనే సంభవించిన ఇట్టి విషయముల నెన్నుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరి పరచుచున్నారని భారతీయుల పరమొనర్చు విధానము క్లిష్టముగ జరుగ నున్నదియు, దీనివలన నీ జేతమున బ్రిటిషు పరిపాలనా సంస్థల రూపమును, బ్రిటిషు అధికారులను గూడ సమర్థులగుచురని స్వములవారికి చెలియను. స్వముల వారు సంస్కరణలయెడల విరోధభావముతో నున్నారను అరోపణ నీ సుఖమువారు స్పష్టముగా నిశించుచున్నారు. ఈ సంస్కరణలకు కారణములగు

పరిశీలన సర్వీసులవారు బాగుగా గమనించుటయేగాక సంస్కరణలనుండి వెనుకకు వరకు అసంభవమయ్యి, వానిని జాతీయ పరిమేళనకు తమ ధర్మతనియై వారు స్వచ్ఛముగా గమనించిరి. ఇది సాధ్యమగునెడల సర్వీసుల భావిని. భారతదేశాభివృద్ధికి తాత్కాలిక మొదలైనవి. భారతదేశమున ప్రజాధిపత్యమునకు గాను, ఐ. సి. ఎస్. పోలీసులనుండి వరకును సర్వీసుల అభివృద్ధికి తోలగింపబడి తీరవలెను. కాని అంతిమమున—కొన్ని వేలకులై రిక్తములు అయిపోయెడియు, కొంత యభివృద్ధియు, సౌకర్యములను దొరకునను నాకలతో దీనిని రాబడి మాత్రముగా నొసరునని—ఉద్యోగులకు శాస్త్రము మొదలగు విషయమున భారతదేశాభివృద్ధికి గల భాగ్యత తోలగిపోవలదు. ఇటీవల భారతకార్యదర్శి “అభివృద్ధి” అనుపదమును నిర్వచించుచు, ఉన్న ఉద్యోగులను మొదలనుండి మిగిలినవరకు. రాజకీయ వృత్తికి లొంగిపోవుటకు ఇది మరయుక నిదర్శనము. సర్వీసు నందలి అధికారుల తత్వత్రిని గమనించుచు, అందుచే అభివృద్ధిని సర్వీసులందు మొదలగు విషయములలో వారి వ్యయము చాల మోస్తరు. అంతిమముగా ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండునందు పరిచయ లకుల చాల కష్టముగా నున్నది. అందుచే ప్రభుత్వము మొదలనుండి నిరమించుకొనిన వారికి, వారి ఉద్యోగము పోయినందులకు గాను సంవత్సరము 2 మాసముల వేతనము చొప్పున, మూడువేలరూపాయల వేతనమును మించకుండా, పరిహారము నొసగవలెను. సంస్కరణలకు, ఎ త వ్యయము అతివేగము ఇదివరకే అధికముగా వెలిసిపోయినందున ప్రభుత్వము పరిమిత విలువలతో పోవుట విచారణకు నున్నది. అంగ్లేజీయుల పరిమితమున ప్రభుత్వమునందు సంస్కరణలవలన సర్వీసులయొక్క స్థితియును గలిగిన మార్పులను గురించిన ప్రశ్న మొకటి గలదు. ఈ దేశమునకు వచ్చిన తోడనే ఇది జరిగిపోయెడిది. అట్టి ప్రశ్నలను గలగు రాజకీయ ఇబ్బందులచే నిట్లొచ్చియుండును. కొత్త ప్రభుత్వములో మొదటి ప్రభుత్వము వాడగా ప్రస్తుత ప్రభుత్వము సంస్కరించుకొనిన యున్నను విషయము సంగీతించుచున్నదిని తోచుచున్నది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము సర్వీసుల రక్షణ గలదా యని మాత్రమే ఆ ప్రశ్న అడుగుచున్నది. ఇట్టి మాత్రమును విషయమును పరిశీలించుట కి సంభవించు మీ తీర్మానము ననుసరించి వెలుపుచున్నాం.

శ్రీభక్తులు:—సర్వీసుల వ్యయమును విచారించుట ఈ సంఘమువారి ముఖ్యకర్తక కార్యములలో నొకటి.

విజ్ఞప్తి

ఈ సంఘమువారు ఈక్రింది విధముగా రాయలుకమిషను వారికి విజ్ఞప్త మొనర్చు. “ప్రభుత్వపాలనకుంద జేర్చుకొనబడిన ఐ. సి. ఎస్. యుద్యోగులను నిజమగు స్థానమును గమనించుట వరకును ఈ సంఘమువారు తోరుచున్నాం. సంస్కరణలవలన సర్వీసులకు లిగిన వ్యయమును తగ్గించి కర్మించుటకును సివిలియనుల కి దేశమునందుంచి తీర్చిదిద్దగలగలదు నిరూపించుటకును కొంద రెన్నికెడరనుటకు సుదీయములేదు. ఉద్యోగుల పరిశీలనలు చాలావారు మారిపోయెనను విషయము సరిగాదని కొందరు తెలిపెదరు. 70 మంది అధికారులు మాత్రమే ప్రాప్త గ్రేడులకు చేరువలను దీనినిగిరి. వారికి వృత్తి నరలించుటకును అనుభవములేదు. వారు విదేశమునందును వారికి వరియొక యాటంకము. అంగ్లేజీయుల పరిశీలన భాగ్యమువారి సంఖ్య యధికముగా నున్నది. ఈ కారణముల నన్నిటిని గమనించుకుండుగా, సర్వీసులవారికి వ్యయము యధార్థములుగా వనియు తెలియడల ప్రభుత్వము నేటి కెన్నవలసిన సభ్యముగా వెలిపిపోయెడి వారే వనియు వెలుపుచును. ఎక్కువ సహాయము పొందుటకు సర్వీసులకు గల హక్కునిగలగల సందేశములనుగ నొర్పబడును. సర్వీసులవారి తీరుల గాగరంటిల బలహీనముల నుంచుటకు నై అయినాననువలన బలహీనమగు. ఈ విషయము సర్వీసుల వారికి బాగుగా తెలియను. కాని ఇటీవల ప్రభుత్వమువారియందు సర్వీసులకు దృఢమగు విశ్వాసము గలదు. నిజమగు స్థితిగతులను వారికి వెలువరించినయెడల సర్వీసులకు తగు రక్షణలుగా సగుటకు ప్రభుత్వమునై గల నైతికభాగ్యతను వా రెంతమాత్రమును కష్టించుకొని జూడరని సర్వీసులవారికి సంపూర్ణ సమ్మతము గలదు.”

నాల్గిబట్టు మామయ్యుల బట్టు గారు

జొంబయి సివిలు సర్వీసుద్యోగియగు నాల్గిబట్టు మామయ్యగారు కమిషనువారి కిచ్చెలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు అభిలభించి ఉద్యోగములను తొలగించి వానికి బదులు రెండు రోజులు—(1) యూరప్రలో రిక్తము చేయబడిన యూరపియములు (2) భారతదేశము రిక్తము చేయబడిన భారతీయులు—గురించియు (ప్రాప్తియొక్క కాలుల నెర్పరవలె ననియు నుడివెస. యూరపియనుద్యోగులు మార్గదర్శకులుగా నుండి ప్రభు.

తమముగా తగ్గిపోవుచుండు రని నుడివెస. పరిపాలనయందు సామ్యమును రక్షించుటకును, తరఫునను పోరాడుసంఘములందు మధ్యస్థిగ నుండుటకును 10 వేలరూపాయలకు సివిలు పోలీసు సర్వీసులందు నూటికి 50 చొప్పున యూరపియనుల అందుటవరకు. రాజకీయముల విశిష్టతను గురించి నడుపు మాములు వాక్యములు నివృత్తిగా జనమైనవి. ఇంచాలకాలమునకు నడచి యుండును. ఈ రాష్ట్రములలో ఈక్రింది అధ్యయన యుద్యోగమును భారతీయులకు ప్రత్యేకింపవలెను. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వహణకును అందుకు ఒక ఐ. సి. ఎస్. భారతీ సభ్యుని నొసగవలెను. ముగ్గురు కార్యదర్శులు, ముగ్గురు ఉపాధ్యక్షులు, జిల్లా, డివిజన్, సంఖ్యలలో సగము స్థానములు అసిస్టెంట్లు కలెక్టరు మొదలగు చిన్న అధికారులలో కూడ సగమునది భారతీయుల అందవలెను. సివిలు, పోలీసు సర్వీసులందు వచ్చు నితరకాపులలో ఎక్కువరకు సలహా యుద్యోగములు లభింప వీలగునట్లు అన్నియు భారతీయులనే నియమింపవలెను. భారతదేశము యొక్కయు, అంగ్లేయులయొక్కయు అభివృద్ధిగలగలదు దగిన పద్ధతిని యూరపియనులకు రిక్తము చేయువలెను వేరనియు ఉత్తమతరగతి యువకుల కార్మికముగా నుండునట్లు చేయవలెను. అతగు రమగునెడల చట్టములముగా నై ను అభివృద్ధికి ప్రాప్తి నొసగవలెను. సంస్కరింపబడిన దేశముల కట్టిక సంస్కరించుకొని యున్నది గాని గర్భవేతనమును రు 8000 లుగా నెర్పరవలెను. అధికారిని అతని కుటుంబమునకు ప్రయాణపుఖర్చుల నొసగవలెను భారతీయులకు యూరపియనుల తరఫున లెవలగునెడల ప్రభుత్వము వారి ఖర్చుల వారి కార్మికములకు పంపుటవలెను గాని, ఉద్యోగ కాలమున కంతటికి, ప్రత్యేక వేతనముల నొసగుట యుచితము గాదు.

సరసరి రాష్ట్రీయోద్యోగకాపులకు నియమింపబడునట్టియు, ఐ. సి. ఎస్. లో నియమింపబడునట్టియు భారతీయులే క్రితామర్షములు గలవారని స్పష్టముగా తెలిసిరి. అందుచే సివిలు సర్వీసుల రాష్ట్రీయముగా నొసగుటలో నుపేక్షించు (గేడు రు 1200—75—2300 లుగా నుండవలెను, రెండవ గేడు వారికి రు 850—50—1200 ల చొప్పున నుండవలెను. ఉద్యోగకాపులు భారతకార్యదర్శి చేతులలో నుండుట యుగా, అధినేతస్వాతంత్ర్యమొనరుటకు అధ్యయన ముయొక 80 సంవత్సరముల అంతయును అంతభారమే ఈ సర్వీసులపై నిధికారము భాగ్యవారి కుండవలెనని గోతుకు కారణము. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల చే యూరపియనుల నియమింపబడునెడల ఈ ధియముల తీరిపోవును.

సాక్షి విచారణ

మధ్యపరగణా జిరారు కమిషను తోపున డి. జి. మైకేలు, సి. వి. ఇ. వి. సి. ఎస్. (తీరము నెక్కరి, ముఖ్యకావన సభాకార్యదర్శి) విచారించబడిన. బానుగాని సాక్షిని విచారించుచున్నప్పుడు చర్చ చాల సక్రమ ప్రారంభముగా నుండెను.

ప్రభుత్వము శ్రీభక్తులు, కమిషనువారు నివేదించిన స్టేటు మెంటులో కొన్ని భాగములలోని వాక్యములు చాల వివాదాస్పదములుగాను చర్చించుటగాను నున్నది నడచి, (మొదట్లో గారిని జూపుచు) “నా మిత్రుడు వానిని పూర్ణ మెంటు చర్చకు తగిన విషయముగా జేసినవచ్చు” నని హాస్యముగా జరిగెను. అధ్యక్షుడు దీనివాదప్రారంభములకు భాగములను వదిలివేరి సర్వీసుల పరిశీలన గురించిన ప్రశ్నలమాత్రమే అడిగెను.

పై యుద్యోగముల రద్దుజేసినచో క్రిందివారికి పరిహారము

శ్రీభక్తులు:—ప్రపంచమున దన్ని ప్రభుత్వములను వ్యయమును తగ్గించుకొనునట్లు కొన్ని యుద్యోగములను తగ్గించుచున్నది. అదే విధముగా తమ కంపనరచని యెంచిన యుద్యోగములను భాగ్య ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేయవలెనని సివిలు సర్వీసులవారికి అభ్యంతర మొదలు?

సాక్షి:—అట్టి యుద్యోగములను తొలగించుట అత్యవసరమగునెడల అట్లు తొలగించుటలను కష్టమగు ఫలితముల ననుభవించు సభికారులకు జరిహారము నొసగుట శాస్త్రము. అంగ్లేజీయుల కడ్డని నివేదికలకు తగ్గించబడినవారి కట్టిపరిహారము లొసగువలెను.

బాను, సమర్థ గారు ఈవిషయమును గురించియు ఇంకను ప్రశ్నలవేసి, కొత్త అధికారులను స్వీకరించుట అవసరమగు ప్రాతవాని రద్దుజేయుట మొదలగునవి ప్రభుత్వములో సామాన్య కార్యకర్తలవలెనని తెలిపిరి. సమర్థ గారు రెండుకు సాక్షి నేరదర్శనముగా జూపి, సాక్షి 1908 సం.లో నుద్యోగములో ప్రవేశించినపుడు, జూరడీముల కమిషనుకు పదవియు అధిక కమిషనుకు

పదవియులేదాయు, సాక్షి యుద్యోగమున ప్రవేశించినతరువాత సేవలకులు స్వస్తి పుట్టినదిని తెలిపి ఇప్పుడు పదవిని రద్దుజేయబడినయెడల ఉద్యోగమున ప్రవేశించిన రెండువారి నిర్బంధబడిన ఆ యుద్యోగములను గూడ పరిహారము నడిగెదవా యని ప్రశ్నించిరి.

సా:—నేను కాపు మొత్తముమీద మాటలాడుచున్నాను. అదవలెలు స్వస్తి పుట్టిన రెండువారి నియమింపబడిన వారికైనను, అట్టిపరిహార మొనగవలెను.

సర్ రెజిస్ట్రార్:—ఉన్నతోద్యోగములు తక్కువగా నుండుటచే ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు చుట్టూరకలలో పరిశీలన సంగీతించకపోవుట నిజము గాదా?

సాక్షి:—అవును.

సమర్థ గారు:—మధ్య పరగణాలో ఉన్నతోద్యోగములు లేనందునను నొక్కదానిని ప్రార్థిజేయుటకు మాత్రమే ఈ ఉన్నతోద్యోగము లేవనపడవచ్చుమాట?

సా:—అట్లు కాదు.

(సర్. నాల్గిబట్టుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) నుపరిపాలన కొరకుగాను నివేదించిన రద్దుజేయుట తప్పనిసరియైనయెడల అందులకు మా కర్మమువారికట్టి అటంకమును లేదు. కాని అట్లు రద్దుచేయుట అవాఙ్మయ మైనప్పుడు కాననభవారి యొత్తివలన నట్లు రద్దుజేయుట కిశాఖా రెంతమాత్రమును అగీరింపదు. (శ్రీభక్తులు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) తాము సంస్కరణలను విశ్వాసపాత్రముగా నిర్వహించెద మనియు, తమకట్టి అటంకమును లేదనియు, కాని అట్లు రద్దుజేయు సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు తగు జాగ్రత్తను, శాస్త్రమును గన్నరవలెననియు సాక్షి నుడివెస.

కాబుగారు:—దేశీయుల అభివృద్ధికోరకు సర్వీసులవారు తాత్కాలికముగా లేవనియు, అవసరమగునెడల సంపూర్ణముగా సభ్యత్వమొనరింపవలెననియు మీ స్టేటుమెంటులో తెలిపితిరి.

యూరపియనుల అధికారుల

త్యాగమునకు ఒకవరకు

సాక్షి:—అవాక్యములను ఒక్క వరకుతో తెలిపి జరుగవలెను. ప్రస్తుతము మాత్రమే ఒక మాత్రముగా ఉన్నతోద్యోగములలోని దీనినిగొనబడువారిలో సభ్యము సగము ముందయెను యూరపియనుల అందరినీగలె ననియు, ఉద్యోగకాపుల స్థావరములు కాపాడుటకుగాను యూరపియనుల అధికారులపై భారత కార్యదర్శి అధికారము యుండవలెననియు, నందు వెలువబడిన.

(సమర్థ గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) కొత్తగా జేర్చుకొనవారిలో సగమునకు భారతీయుల అన్నియెడల పదివేలరూపాయలకు మధ్యరాష్ట్రములలోని మొత్తము అధికారుల సంఖ్యలో భారతీయులు, నూటికి 40 వాగు నుండురు.

(శ్రీభక్తులు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) అధికారుల అవాక్యముల కట్టిలను తయారుజేయుట చాలాకష్టము, కృత్రిమముగా ప్రత్యేక ప్రత్యేక రుమలనుబట్టి వారిక్యయ ముండును. నెదవనెదవ క్యయములను లెక్కలానికి దీరికొని మొత్తముమీద నెల 1 కి రు 420 ల వేతనములలో హెచ్చింపవలెనని గోరితిరి.

శ్రీభక్తులు:—జొంబయి, ఐ. సి. ఎస్. సంఘమువారు. కొరవదానికంటెమీరు సగటున హెచ్చుగోరుచున్నారను విషయమును గమనించిరా?

సాక్షి:—జొంబయివారిలో కాకువరచయము లేదు.

శ్రీభక్తులు:—వివిధ ప్రకారములలోనివారు గోరుచున్న వేతనములు చాల వ్యత్యాసములుగా నున్నవి యిరన్నియు నొకే విధముగా నిర్ణయించుకొనుటకు ప్రయత్నము లొనర్పబడకపోవుట విచారించు.

శ్రీభక్తులనుసంజాయిషీగోరుట

సా:—సంయుక్త పరగణాలో ఐ. సి. ఎస్. వారు తమకట్టిల చదువులకు సులభము 800 నరలను క్యయమునని వెలుగగా శాసనాధికారుల హెచ్చుచున్నది మీరు నుడివరని ప్రతికలందు గాంచితిరి. భక్తులుగారి అభిప్రాయమదియేనా?

శ్రీభక్తులు:—యూరపియనుల ప్రభుత్వోద్యోగుల నరలమువారు తమకట్టిల కార్మికమున విద్యగలవలెను 200 నరలను లగునని తెలిపిరి. ఈసంఖ్యతో పోల్చి జూచినయెడల 800 నరలను చాలఅధికముగానే యుండెనని నాభిప్రాయము. సామాన్యముగా నరల్యయముకంటె 800 నరలను అధికమని నాయభిప్రాయము.

సాక్షి:—800 నరలనులకు తక్కువ వ్యయమగుట లేదని నాభిప్రాయము రిపీషలను దాఖలు జేసుకొనగలను.

అమ్మ రాంబసము ఉపా, మద రాసు బొంబాయి.

ఈ విధ మగు మార్పు వర్తింపదు. చంద్రుని కలిగిన
యొక ప్రభుత్వమునకు యా ప్రభుత్వము కలిగియుండును. అందుమీదనే
మంత్రిలు రాజీనామా నిచ్చి యుండును. అధికారులు ప్రభుత్వ
యొజిత సభ్యుల కనుసరిచేయుచు నుండును. అందుమీదనే
ప్రభుత్వమునకు, అందునకు ప్రభుత్వవ్యవస్థలు సభ్యులకు
ప్రతిపాదాభిప్రాయ మేర్పడుటయు, తిరుగుచుండును. అయినను
మంత్రిలు స్వయంచాలక ప్రతిఘటింపని కార్యములందైనను
తమకు బలముండునని ప్రభుత్వమువారు తలంచినా. అట్టిబలము
కలుగునట్లు ప్రభుత్వమువారినిగీత కొంచెము విశ్రాంతిగనుం
డునా. వారు తమ కార్యములను నెగ్గిమగ్గిన బాలకుడునపు
డు తమ బలమున ఓటుచేయగలవారినే అధికారమున నుంచ
ప్రయత్నింతురు. రాజీనామాకడతి కారణ మిదియేయని పలు
వున తలచుచున్నాము. ఈ వర్తింపకు నిజము లేకపోవచ్చు
ను. ప్రస్తుతి ప్రభుత్వము కాననకభిప్రాయమును బడయలేదని
ప్రభుత్వమువారు తెలుసుకొనుటకు యింకను కొంతకాలము వట్టి
వచ్చినా? ఈ కాలపుగా రాగల అధికారమువారు ప్రతిఘ
టనలవారు కలిసి తమ కందరికిని అన్యాయమేడి కార్యవిధాన
మును యేర్పాటు చేయుచున్నాము. వారికి విశ్రాంతియు యిరు
వో మంత్రి లకు లభింపజేయుచు నుండును. అందుమీద
యవకాశము ఉండదు. ప్రస్తుతగా కొంతమంది
ప్రతిఘటనలు జేరినాయి. ఇందువల్ల దృఢముగా అభ్యయనకు
నిసము 50 ఓట్లయినను ఉండును. సామాన్యముగా ప్రభుత్వ
నియోజిత సభ్యులు మరొకరినకు సభ్యులును తిరుగుముగ నుండు
చేసి అధికారపరిమితానికి సీత యెట్లుండునో వర్తింపకుచు
అవసరము—(అది)

తెలంగాణ మ్యూజియం ఆఫీసు, 8-12-1923. దక్ష చక్రమణి

పంజాబు రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ

అజంతా రామిగా. రథ్యక్షులవహించిరి

జనపతిరాయగారు దీర్ఘపన్నానము. మొసగిరి

ఈ నెల 13 వ తేదీన నంబూరిలో జరగనున్నా జరిగిన
పంబాబురాష్ట్రము రాజకీయములకు లాభపడతిరాయగా రథస్థ
కుతంహించిరి. ఆ సందర్భమున బజతిరాయగారు దీర్ఘము
ననుభాషించుచుండిరి.

[illegible]

ఇప్పుడు మంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులు గాబాలను
 మహానుభవ శివశత్రువాడి వాల్మీకివరకును వెళ్ళగా
 మంగరాష్ట్ర ఇనుపకారియందు చాలబోయ్ గండ్లుపడి యుండుటచే
 ఆదారిని మంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులు రావీతిని నాశన
 ప్రయత్నించి వాకివాడలో కాంగ్రెసు మహాసభను
 నిర్వహించుచున్నట్లు తెలుపవచ్చును చక్కబడిన పిమ్మట జరుపక
 లేనినియు అభిభావిత కాంగ్రెసు సంఘమును రోజుటకు మంగ
 రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఇప్పుడు జరిపిన
 మంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులు రాబాలని మంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు
 సంఘ కార్యదర్శి ప్రస్తుతము చెన్నపురిలోనున్న
 అభిభావిత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల
 గోపాలకృష్ణశర్మగారికి మంపన కేతివార్త నిచ్చును గోపాల
 కృష్ణశర్మగారికి చేరినది. వారు నిన్ననే అభిభావిత కాంగ్రెసు
 సంఘాధ్యక్షులగును సభ్యులగును కాకివాడలో నున్న సన్యా
 సంఘాధ్యక్షులగు కేతివార్తలను పంపిరి. ఒకవారము రోజులవర
 కై న మహాసభను నిలబెట్టేయకలేనని నూచించిరి. “ఒకవారము
 గోపాలవరకును నిలబడేయకలేననియును. అంతకంటె వధికును.
 నాలశక్తులు జరిగినచో చాలదండుగాని కేతివార్తలను కల్పింతు
 దారులకులక తొందరలు గలుగును. సర్వమును సమకూర్చిడి
 యున్నవని” మంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి మరల కేతి
 వార్త పంపిరి.

అఖిలభారత
హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనము

కాకినాడలో డిశంబరు 23 వ తేదీన

ప రంభమగును

ఆభిలఖాంత హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనము యిటువల
28 వ తేదీన కాశీలో హ్యూస్ నిలయ హాలులో ప్రారంభ
మగును. బాబూ రాజేంద్ర పసాడుగారు మహాసభాధ్యక్షులు
గను కాశీవాసుని కాశీశ్రీరావు పంతులుగారు సహ్యావనము
ధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. గాంధీమహాత్ముని సందేశము
వనునరించి హిందీభాషను దాక్షిణాత్యులకు లభ్యమియమిచ్చి
యు జాతీయులందరకును కల్పించుటకు మంచి అవకాశము కలిగినది.
ఈ సందేశమునుపఠించి నాయకులును దేశభక్తులును గూడ 28 వ
తేదీన వచ్చి ఈసభకుగూడ విచ్చేయుప్రార్థించు. హిందీ హింస
స్థానీ, భావలను నాగరికీని వ్యాపింపజేయుటకు పూనుకొనిన
ఆస్తి సంఘములవాదను ప్రతిఘటన ఎన్నుకొని 20 వ తేదీనా
ప్రతిఘటనపట్టిలు పంపిగొరెదను. ప్రతిసభిగమును మూడురూ
పాయలు. ప్రేక్షకులకు రునుముపురుషులకు ఒకరూపాయి. స్త్రీ
లకు అర్ధరూపాయి. తేజీయును విరాళముల నొనర ప్రార్థిం
చు, మిగిలినాన్ని హిందీ ప్రచారమునకు వ్యయపరచుదును.

శాస్త్రానంతరము నభి

ఈ సెల 12 వ తేదీ వరకు ము 8 గంటల వరకు కానాద
లో గాంధీజీ రమణ సన్మానము కార్యక్రమములు సమావేశ
కము జరుగుచు అది కార్యక్రమ ప్రకటించెను. (కానాద స్మృతి
యంత్రాధిపతి కంటివార)

అభిలభారత సాంఘికమహాసభ

ఈనెల 29, 30 తేదీలను కాకినాడలో జరుగును

ఈ సం 23,80 తేదీలను కాకినాడలో ఆఖరి భారత 50
కుంకుమ గానభిరతును నెనుక చెన్నులూరి ప్రాశస్త్యముగా
నుండిన వర్తనాకలయ్యునిగా రభ్యుత్తరహించెదరు. (తరితి
రుసును. విహారము. ప్రీతిలవ పిల్లలకు ప్రేమకులయగును
లేదు. పు. ముంపు ప్రేమకులయగును నాలుగవారు. ప్రత్యేకము
గా నానందించుట (ప్రమాణులకు ప్రత్యేకమలమేర్పరుచుటను.
ఈనభయ ప్రత్యేకముగా కలంటిలను ఏర్పాటు చేయుచున్నా
ము. 50 కుండి (తరితిదులకు బలలకు భోజనములకు ఏర్పాటు
చేయుటకు కాని గౌను నవ్యానుభవముచారిని గొరితిమి అందుల
కనువ్యులమును సంఘసంస్కరితభిరతుల భరించెదరు. (సంఘ
సంస్కరిత సుఖాకాంతములకు కరితినాత్త)

కానీ నాదేశీ గాంధీపరచయన కాంగ్రెసుసభాకాల
కరుణ ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన ముస్లింసభాకాలలో యీ
నెల 27 వ తేదీన భిక్షాపరు జహాంగీర్ ప్రారంభమగును.
మాలానా సోదాతాగారధ్యక్షత నిర్వహించెదరు. ఆసభాకాలము
లోనే యీ నెల 29 వ తేదీన జరుగుదురు జాతీయసభ జరుగును.
గొప్ప గొప్ప జనసమ్మేలికలు జాతీయమును జాతీయమును చాల
మంది వచ్చెదరు. ఆ సభాకాలమునందలి మహావ్యక్తియులు ముఖ్య
ముగా నానందబుద్ధి మహానాయకులతోపాటాన నిహారు విజ
కోరెదరు. ఈ సభలు జరిగి పునఃసభా జరుగుటకు వచ్చానట్లు
ధూరి విశాఖముల కొనుగోరెదను.

ఈ నెల 15 వ తేదీ వాళా రాష్ట్రము లో
లాభము సంభవించునట్లు ప్రతినిధుల పట్టికలను పరిశీలించెను.
ఈ తేలిమిలను నాడుకులకును ప్రత్యేకము చేయు తీర్మానము
ను, కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల యిదికి చేసిన మహమ్మదీయులపరి
శ్రమల విడితగా మహమ్మదీయ ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులకును
జనము ప్రేక్షకులనుగా. సా.కాలము భా.జనకాలము నిర్ది
శించుచున్నది. ముస్లింసభాకాలము 8500 నుండి తా
గలను, 1500 నుండి ప్రేక్షకులను సామాన్యముగా చేసెను.

१५५५७

ఖిలాఫతు సభకును ఉలేమాలు సభకునుగానూ ప్రేక్షకుల
లకు ఏడువరకు తుల్య ప్రస్థాయి వుండెను. మొదటికడ 500, రెండు
200, మూడు 100, నాలుగు 50, ఐదు 25, ఆరు 10, ఏడు 4
రూపాయలు. ఘోషాశ్రీలకు ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు చేయబడె
ను. ప్రేక్షకులుగానవు శ్రీలకు కునుకు 4 రూపాయలు మాత్ర
మొనరింపబడుట కంటేకడ కవులకును ఖాన్లును కంటలేదు. ఈ
తెల 16 వ లేవీతోగా దరఖాస్తులు చేసినచో ఏర్పాటులను చే
యబడుట వీలుగా నుండదు. ఒక్కొక్క వీలులను బసవ్ బాదుగ
25 రూపాయలు. గాంధీ సెంట్రాల్ నిగెంజ్ గోరు ప్రతినిధులకు
ను నవ్యావసరము సభ్యులకును మున్సిపాలిటీలో బసవలె సభ్యులకు
ను. ఒక్కొక్కరు మూడు రూపాయలు బాదుగ నిత్యులకెను.

భోజనమునకు ఒకప్పుడు ఒకరూపాయి, ఒకరోజును
అలాగే రెండు పూటలకు ఏడుగా టిక్కెట్లు పున్న
దనినవి 1-8-0. ఉపాహారములు ప్రత్యేక ఉపాహార
ములు లో విక్రయించబడును. గోదాదే, కృష్ణ,
మండలముల కలండీరులు కంటినే దర్బారులను కుంభరెను.
కలండీరులను ఉచితముగా భోజనమును బహుశా ఏర్పరచబడును
రాకపోలకు మూడవ రరగతి రైలు టిక్కెట్లు ఛార్జీ ముజరా
యియ్యబడును. క్షవదం ప్ర్యును నుండియు డెల్టా డెండలము
ల నుండియు కచ్చును కలండీరులను ఉచితముగా బహుశా
భోజనమును ఏర్పరచబడును గాని ఒక్క మూడవరరగతి రైలు
టిక్కెట్లు ఛార్జీ మాత్రమే ముజరా యియ్యబడును. కలండీరు
లందఱును శిర్డీ దుర్గులను ధరించులెను. లాంగ్కోటును ధరిం
చుట ప్రశస్తయ. క్రశ్యోపు కలండీరు టోపీలును చిన్న
ములును వారికిచట నీయబడునవి కార్యదర్శి క్రకటించెను.
(రాకీనాద స్వకీ ఉపరేఖ రంలిహార్).

ఆంధ్రరాష్ట్ర విశ్వ బ్రాహ్మణ

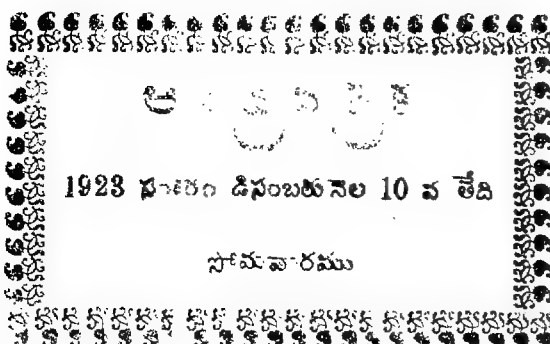
సంఘ మహాసభ

పదవనమా చేశము

విశాఖపట్టణమున ఈ ౧౦ 16 వ తేదీని జరుగును

అభి భారతి విశ్వేశ్వర మహాసంఘముయొక్క ఆంధ్ర
రత్నావళి మహాభారత దశమసకాండము విశాఖపట్టణమున
యూనైటెడ్ 18 వేదీ ఉదయము రింగులకు (బ్రహ్మశ్రీ
మహావిద్యార్థులు పండిత కన్యకల నిరంజన కామి
(మగ్గి నాల గుంటూరుజిల్లా) వారి ఆధ్వర్యమున జరుగెను.
మొత్తముగా నామనభవ విశ్వబ్రాహ్మణ ప్రతినిధిని నియమించు
టలో జరిగిన ఆగ్రహమును గూర్చి ఆంధ్రలో ప్రచురించుచు
నట్లు చూచును విశ్వబ్రాహ్మణులు 18 వేదమునందు కార్యము
రాజము రిగ్గారు విశాఖపట్టణమున 18 వేదము కలదిగా ప్రసంగి.

బొంబాయి హైకోర్టు న్యాయమూర్తులను బొంబయ్య
 జను ఇన్ వెరాటి గారి మాటలవలన దుఃఖమున లేరువును
 క్రిమినల్ కోర్టులో గురువారమునాడు నమాజీమహరి. అద్యో
 కేటులను, ఆటోర్నీజను, స్టేషను గుంపులుగా వచ్చిరి
 ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు మరణించినవారి వడతగుర్చి
 గొప్పగా పొగడిరి. అనుచు గొప్పవాడై ఆయన నవలయొక్క
 శీర్షోవలనను బుద్ధియొక్క ప్రకాశములనను అని చెప్పిరి
 చారు తరపున స్టేషను కేపుక అద్యోకేటు జెయింబాగును
 ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగారును చాల కాలిగా పుట్టడిరి. అ. వె

1923 సం. డిసెంబరు నెల 10 వ తేది

సోమవారము

హారతాళము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమున నుంచిన పరిపాలనా విధానము కట్ట చెన్నపురి పౌరులు తమ యశస్వతిని దృఢముగ నూపిరి. రీడింగుక్రభువు గాఢమై స్వయముగ నెవరిని ద్వేష మావంతయు లేదు. ప్రజలజ్వలస్వాంత్ర్యముల నడగంట జేసిన పరిపాలనా విధానమునకు రీడింగుక్రభువుగా రధి కలియగలచే, మద్రాసు పౌరులు వారిని సన్మానించుటకు నిరాకరించిరి. అందుకుమారుగ అధికారులేర్పాటు జేసిన సన్మానగౌరవములలో జోక్యముగలుగజేసికొనునెడల, ప్రజలు ఆగ్రహమును కోల్పోయెడివారు. వీరి స్వాంత్ర్యభిలాష బూటకమని గోచరించెడిది. హారతాళమును జరుపుట యొక ఎత్తు. దానిని కాంతిముగ నిర్వహించుట వేరొక ఎత్తు. వెనుకటిమారు, వేల్పు యవరాజు గారు చెన్ననగరమునకు విచ్చేసినపుడు, ఏకాంశముచే నయిననేమి కాంతికి భంగముగలిగి చెన్నపురి గౌరవమునకు విఘాతము గలిగెను బొంబాయి చెన్నపురి పట్టణములలో వట్టిల్లిన దుస్థితికి, గాంధీమహాత్ముని మన మెంత గుండెనో చదువరులకు దెలిసిన విషయమే. కాని, ఈసమయమున గాంధీమహాత్ముని కారాగృహము ననున్నను, అతని యువదేశముల గూర్చి నాయకులలోనే భేదభావములు కలగించినను, ప్రజాసామాన్య హృదయము మాత్రము సుప్రసన్నమై మొన్నటిదినము బయల్పడెను. హారతాళము నవలంబించవలయునని కాంగ్రెసు కోరికలుల పౌరులకు దెలుపుటకు, విశేష ప్రచారము జరుగలేదు. పెద్దప్రయత్నము లేవియు లేకుండుటలేదు.

కాంగ్రెసు యుద్దేశము తెలిసినంతమాత్రమున ప్రజలు తమ ధర్మమును సంతృప్తికరముగ నిర్వహించిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యమము ప్రజలలో నెక్కుడు గాఢముగ బాదుకొని, దానిని నిర్వహించు బాధ్యతను ప్రజలే సంపూర్ణముగ నిర్వహించుచో, స్వల్పసంఖ్యాకు లగు నాయకులు తెలు దిరిగినను భయపడ నవసర ముండదు. ప్రజలు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు నడుము గట్టునెడల, స్వరాజ్యసిద్ధి అటరకాలములో సంభవమగు ననుటకు సందియములేదు. గాంధీమహాత్ముని ఆహింసా ప్రతిమను ప్రజలనిష్ఠియులులు జేసి, ఆసహాయ ద్వయ నిర్వహణబాధ్యతను ప్రజలే భరించు నటుల వారిని సుశిక్షితుల గావించుచు, నాయకులవసరము గలుగునపు డెల్ల తోడ్పడుచుండుచో, స్వరాజ్యుత్పత్తి హిందూదేశము నావరించుననుటకు సందేహ మేమి గలదు? నాయకు లికమీద తమ కర్తవ్యములను కట్టిపెట్టి ప్రజలను స్వరాజ్యాభివృద్ధి గొలుగ జేయ బ్రయత్నించుట ధర్మము. లా, ఆర్డరులను బూజించెడి రీడింగుక్రభువుగా రింతివరకును వాని మూలాధారమును గ్రహింపజాలకపోయిరి. భారతీయులు సహజశాంత చిత్తులని మొన్నటి వారత శిష్యుల ప్రకటించినది. గాంధీమహాత్ముని యువదేశములు, భారతీయుల సహజశిల

మును ప్రవృత్తి నొందించినవి. సాశ్వాత్యదేశములలో నెక్కడనయినను, స్వాతంత్ర్యముకొరకై పోరాడుచున్నపుడు, తీవ్రనిర్బంధముల మధ్య ఇంతటికాంతిము గనుపించుటకు సాధ్యమనా?

రీడింగుక్రభువుగా రు దూరమాలోచింతురేని, హిందూదేశమున గనుపించెడి దృశ్యము, ప్రపంచ చారిత్రమునం దద్వితీయమని గ్రహింపగలరు. ఇంతటికాంతిని వహించిన భారతీయులలో నుత్తమోత్తములగు దేశభక్తులను, లా, ఆర్డరుల రక్షణ కొరకు కార గృహమున నిర్బంధించితి మనుటకన్న ను, కరిహాసాస్పదమగు విషయమేమియును? రాజకీయనిర్బంధితులను, అందు ముఖ్యముగ లోకాతీత పురుషులగు గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధవిముక్తుల గావించి, తమయనుతాపమును గనుపరుచుట రీడింగుక్రభువుగా రి కనీసధర్మమైయుండెను. అందుకు మారుగ, తమవంతమును విడువక, రీడింగుక్రభువుగా రు ఎప్పుడవలె ప్రవర్తించుటచే, దేశమునందెట్టి య సంతృప్తి ప్రభులనో కల్పింపజచ్చును. రీడింగుక్రభువుగా రి కరిపాలనా స్వభావమును నెరుగని వారులేరు. దేశమంతయు శాంతించి పూజించెడి గాంధీమహాత్మునికి ఆనందవత్సరముల కారాగృహ శిక్ష విధించబడెనను సంగతిని దెలియనివారుండరు. రెండవ ముఖ్యవిషయము ఉప్పుపన్ను. ఉప్పులేకుండ, ప్రజలొక్కపూటయెనను గంజ త్రావ బోరు. ఏపూటకాపూట, గంజత్రావునపుడెల్ల రీడింగుక్రభువుగా రిచర్య ఎట్టయెదుట గన్నడుచుండును. అట్టి తిరి, రీడింగుక్రభువుగా రిని మరుచుట కెటుల సాధ్యమగున? కరిపాలనమునందలి ఇతరవ్యవహారములు ప్రజలకు దెలిసినను దెలియకబోయినను, పై రెండు విషయములగూర్చి వేరెవరు బోధింప నవసరము లేదు.

రీడింగుక్రభువుగా రికనయినను తమ ధర్మమును నెఱవేర్చునను నాక కవకాశములేదు. కాంతి చిత్తులగు ప్రజలను సమాధానపరుచుటచేతనే, లా, ఆర్డరులను సంతోషపరచుచు నను సత్యమును వారు గ్రహింతురని దోచదు. నిర్బంధములపై, లా, ఆర్డరుల నాధారపరుచుచో, అవి నిరర్థకములగును. ఈ సంగతి, కడుస్వల్పవిషయ మయినను, రీడింగుక్రభువుగా రి హృదయమునకు గోచరింపకుండుట, వారి నావరించిన సహజమనస్థితులకు ఫలమేగాని జేరొందు గాదు. ప్రస్తుతాధికారపదవినుండి విముక్తులయిన పిమ్మట, రాజ్యాంగవిధానముల ననేకముల తిరచిబాచి, లిబరలు నక్షిపాతులై, న్యాయవాద కాళల్యముచే అధికారుల దాడినుండి ప్రజల ననేకులను రక్షించిన యాధునికజెక్కు గారి పూర్వజీవితమును, రీడింగుక్రభువుగా రొక్కమారు స్మరించి పూర్వజ్ఞానమును సంపాదించ గలరని నమ్మెదము. హారతాళమును జరుపుటతోను, బీదభిక్షకుల హజరుగలతోను, మద్రాసుపౌరుల ధర్మము ముగియలేదు. గాంధీమహాత్ముని యువదేశములను శ్రద్ధతో నిర్వహించిన గాని, వారు కృతకృత్యులు గాజాలరు. అన్నిటికన్నను శోచనీయమగు విషయము, చెన్నపురిలో కద్దరుధారణము కడుస్వల్పముగ నుండుటయే. సామాన్య గ్రామములు జూపెడి కార్యశాస్త్రహము నయినను, చెన్నపురి జావజాలకబోవుట, మిగుల శోచనీయము. ఇకనయినను చెన్నపురి తన మాండ్యమునువదిలి, కద్దరుకట్ల విశేషశాస్త్రహమును కనుబడి, ప్రధానకట్టణమున కుండవలసిన గౌరవమును కాపాడుకొను గాక! శాస్త్రప్రదర్శన బాహ్యుద్ధంబరవిషయములలోనేమి, సభలకు హాజరై ప్రసిద్ధవక్తలకు ప్రోత్సాహమునగు విషయములం దేమి, చెన్నపురి నేటికిని అగ్రస్థానము నహించినను, దీనివలన స్థిరభావము గలుగజాలదు. బుద్ధుడమువలె

నిట్టి యుత్సాహము అనుక్షణములో సమసిపోవుచుండును. కాని శాశ్వతలాభము గలిగించు నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణముపట్ల ప్రజలేమి, నాయకులేమి, తగినశ్రద్ధ జూపకుండుట, మిగుల నిఘోరాహారము. ఇకముందు సత్యరాభివృద్ధి గలుగునటుల, భగవాను డనుగ్రహించు గాక!

“తా నొకటిదలచిన”

తానుకటిదలచిన దైవమొకటి దలచినటుల బాల్తువినగారు పార్లమెంటుసభయొక్క ఎన్నికలను అతి త్వరితముగ ముగించి, వాణిజ్యరక్షణపద్ధతిని దేశమున బ్రవేశపెట్టు నంచెను. అధివేశరాజ్య మంత్రులను సంప్రీతహృదయుల గావించెను. బొంబాయిలో వాగ్దానమును గలి కెగరజమ్మినెంచును. ఇప్పీరియల్ ప్రీఫరెన్సుపద్ధతిని హిందూదేశమునకు బలవంతముగ నంటకట్టదలంచెను. కని లేనివారి దుస్థితిని మాన్వదనని పేరుపెట్టి, తన యుద్దేశములను వీరికిగ నయినను కొనసాగింప నూహించెను. లిబరలు లేబరుకక్షమునకు సంయోగ మేమాత్రము లేదని గ్రహించి, కస్పర్యేటీపుల ప్రాబల్యమును స్థిరపరుచుట కిదియే సమయమని భావించెను. కాని రవియ స్తమింపని బ్రిటీషునా మ్రాజ్యమునకు ప్రధానమంత్రి యయిన ను, బార్లిమెంటు తప్పుటకుల వైదిరి. తమతంత్రములు ఫలించునని ఎంచెరి. తాము కన్నిన వలలోని కన్నుపక్షములును, చిక్కునని యూహించిరి. కాని, ఎత్తులును మంత్రాంగములును రాజ్యముచేయు దినములు గడచిపోవుచున్నవి. బాల్తువిన గారయినను, వారిని మించినవారయినను, లోపలనొక యుద్దేశము నుంచుకొని పైకొకయుద్దేశము తెలిపి ప్రజలను భ్రమపెట్టజాలరు. బాల్తువినగారి యూహలు విఫలమగుటకు వారే కారకులుగాని ఓరులుగారు. ఇప్పీరియల్ ప్రీఫరెన్సుపద్ధతి, కార్మికుల దుస్థితిని నివారింప జాలదని గ్రహింప లేనంత మాధ్యస్థితిలో నాంగ్ల ప్రజలు లేరు. ఎన్నికల యారంభమునందే బాల్తువినగారి కపళకునము పొడగట్టెను. లిబరలుకక్షము విభజింపబడియున్నదని తలంచి, తాము అవలీలగ పైకిరాగలమని, వీరు ఊహించిరి. కాని, దురదృష్టవశమున, లాయకు జార్జి గారును అస్పిక్రుగారును చేతుల గలిపి, లిబరలుకక్షము చేకముజేసిరి. తుట్టుతుడకు ఫలిత మేమయ్యెను? లేబరుకక్షమువారిబలము, చెరుకటికన్నను నధికమయ్యెను. లిబరలుకక్షము విస్తరించెను. లేబరులిబరలుకక్షములవారు వాణిజ్యరక్షణమునకు గర్భశత్రువులు. వీరిని జయింపవలెననిన, కస్పర్యేటీపుకక్షమునకు వీరికన్న నెక్కుడు సంఖ్యలుండవలెను. కాని కస్పర్యేటీపుల సంఖ్య వెనుకటికన్నను చాలదగ్గినది. లేబరు లిబరలుకక్షములసంఖ్య గలిపిన, కస్పర్యేటీపుల సంఖ్యకన్నను చాల హెచ్చుననున్నది. ఇతిరవత్తుములను విడివిడిగ దీసికొనిన కస్పర్యేటీపులసంఖ్య హెచ్చుగ నున్నను, తమ యుద్దేశమును సాధించుకొనుటకు తగినబలమును వీరు సంపాదించజాలకబోయిరి. వాణిజ్యరక్షణకక్ష మురికొంత కాలమువరకు అగి బోయెనని కస్పర్యేటీపులు దెలుపుచున్నను, అసలే యంతరించెనని లిబరలుకక్షమువారు ఎలుగెత్తి చాటుచున్నారు. ఇక బాల్తువినగారేమి జేసెదరు? ఎన్నికలకుముందర వారు జేసిన ప్రతిజ్ఞను నిలుపుకొనదలచినయెడల రాజీనామానియొక తీరదు. లేనియెడల వెనుక జెప్పిన సంగతులను తుడిచివైచుకొని, కాలము గడువవలసివచ్చును. వాణిజ్యరక్షణము లేకున్న, లిబరలు కస్పర్యేటీపుకక్షములు చేతులగలు

[illegible]

అర్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఆమోదించి.
అంతట సభ్యులు వలసవరములకై తేచి, సభ ఇం.ను
జరుగుచున్నది.

5-11-68

గృహకృత్యములకు కావలసిన సబ్బులు

అవి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మురికిని పూర్తిగా తీసివేయును.

ఇతర స్వదేశీ లేక విదేశీయ గృహకృత్యములకు కావలసిన సబ్బుల కిది యంతమాత్రమును తీసిపోవుట లేదు.

గృహకృత్యములకు దీనికి మించిన సబ్బు లేదు.

నున్నితమైన వస్త్రములకు, కట్టడములకు మా లీఫ్ సబ్బులను వాడి చూడుడు.

సరసముగా విక్రయించబడు యిదేమాదిరి సబ్బులను కొనుటకు మానుడు.

ధరలకు, ఇతరవిషయములకు, ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. 3

Apply to:—The Business manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

<p style="text-align: center;">SOLE AGENTS,,</p> <p>Messrs, ADAM HAJEE MAHAMED SAIT No. 7, Bunder Street, G T., Madras.</p>	}	<p>For Madras and Chingleput</p>
<p>Messrs, D. V. Naik Bros, Calicut.</p>	}	<p>For Malabar, S. Kanara, Salem, Trichinopoly, Cochin, Travancore, Bangalore, Mysore Coimbatore and the Nilgiris.</p>

AVOID CHEAP IMITATIONS.

వడ్డాది సీతారామాంజనేయులు

గారితో సంభాషణ

వారి అనుభవములు

(వ్యక్తియవిలేఖరినుండి)

జీత సంకల్పము కలిగితిమి అనుభవించి కారణముగా...

సహాయితాకరణనాద సోదరులు యోగ్యునియై విడు...

బాధ్యులై పని విధ్యక్తముగా, తుది మూడు నెలలు...

తేలు పాములు కొట్టలో తమను చూడ బడుచుండెడివి...

తైలంబయ్య నుడ అసాపీయేడై బ్రాహ్మణుడనై...

దొంగ ప్రాసోట్టు

ఎక్కడకో, దీనింబర 8:- వైద్యక కమిటీమిట్టు...

రత్నపురుష లేహ్యం

నుఖ్యాదులనన, ఇతర కారణములనన, కలిత కుక్క...

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరి జిల్లా.

మా ఆజీరనివారిణి

పులితేపురు, అజీర్ణము మొదలగు నవి...

శ్రీకృష్ణ బ్రదర్స్

3361 తపాలపెట్టె నెం. 166. 323, తంబుకెట్టి ఏథి, మద్రాసు.

బాలగీతావళి

విద్యాధికారులచే సంగీతమునది అన్ని తెలుగు...

ఉపాధ్యాయులు, బుక్స్ సెల్లర్స్, ఈ పుస్తకముల...

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

అయ్యుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

నులభ్యమై అనుభవపరమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు...

అయ్యుర్వేదము:— వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు...

అయ్యుర్వేదచ. ద్వి:— అయ్యుర్వేద, వైద్య, కార్య, నిర్మా...

తై శిని ఏక కాలమున కార్యవారికి 3-12-0 లకు పంపెదము...

ఆర్యమత రహస్యబోధిని

గ్రంథముల

1 సంఖ్య

ఆర్యభట్ట ప్రత్యక్ష ఫలబోధిని

ఇది హిందూ పురాణ శాస్త్రమున నిర్మితమైనది...

ఇంద్ర తై మత భగ్నమును దేవులు నడివ్యాసములు...

ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రి,

రామలింగేశ్వరమ్, తెలంగాణ

రెడ్డి రాణి

రెడ్డిసంఘముయొక్క బొమ్మల్యమును సాధించుటకు...

రెడ్డి బ్రదర్స్, రాయవరము, గోదావరి జిల్లా.

మెస్సరిజం కాదు! ఆశ్చర్యము! యుడిటి కాదు!

లోకప్రసిద్ధమైన మూల ఆయాధము. భగ్యవ్యాధియైన...

అందరును వాడతగిన

మామదన మంజరి టానిక్ మాత్రలు

పీడినవాడుటచే ఆయుర్వేదము, అందము, ఆరోగ్యము మొ...

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ

27 వైద్యబహుళోద్ధు, మద్రాసు.

చాకులు-తాళములు

మంగళిళత్తులు.

ఇక్కడనున్న అందరినీ తెలుసుకోండి. వీరియందు...

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

బ్రెజిల్ అండ్ లాక్ మేకప్ లెం.

3041 పెద్దపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలంగాణ అండ్ కో: "ఇంద్ర ప్రస్థ" పెద్దపురం.

Rolled Gold Bracelet Watch

రోల్డ్ గోల్డ్ బంగారు

బ్రేస్ లెట్ వాచ్

(ఇంగ్లీష్ మోస్తరు చేతిగడియారము)

ఈ గడియారము మంచి కృతమైన సామానులతోన,

ఇది అందమైన చిత్ర

సమస్త తయారుచేయ

బడినది. చూచుటకు

హెచ్చుధర గల గడియారములకు కనబడును. సరి

యగు గంటలను చూపుచు చికిత్సయ్యెను. శ్రీ పుస్తకము

దీని చేతిలో ధరించుటచే చేతికి బంగారపు ఆభరణము

వలె అందముగా నుండును. గడియారము మొదలు చేతిగోలును

వరకు అన్నియు రోల్డ్ గోల్డ్ క్యాబిట్ల బాగాతో చేయబడి

కరువులన అతలు బంగారపు గడియారమువలె నుండును,

బంగారు వన్నెకు 2 సంవత్సరముల పూచీ ఇత్యగలము,

క్రిస్ట్ చేతిగోలును అయిందవల్ల పెద్దచేతులకును, చిన్న

చేతులకును, ఈ గడియారమును ధరించుకొనవచ్చును. అందమైన

కట్టుబాట్లతో పరిగడియారము అంచుడియ్యెను.

రోల్డ్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను

బ్రేస్ లెట్ గోలునుతో ధర రూ 8-0-0

4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యిచ్చబడును.

లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ,

హైల్స్ బాక్సు నెం. 328, మాంట్యూరోడ్ మద్రాస్

దంతి చూరము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డబ్బీ 1-కి 1-4-0.

అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

తొడివ త్రిమ్యునిసిపల్ సంఘము

అధ్యక్షుని ఎన్నికనుగూర్చి తగాయిదా
ఉపాధ్యక్షుని కేళి

తొడివ త్రిమ్యునిసిపల్ సంఘములో చాలశేఖలు ప్రకటించబడిన గాని ఆవియం మింకను స్వాతంత్ర్యమునందు పరిష్కరించబడకుండు వారి మిత్రాత్వమును గూర్చి వేరువుతు లెంతవలెనో.

గత మూడేండ్లనుండియు అధ్యక్షుని నియమించుకొన్న రుగాన సభ్యుని ఎన్నికను 30 - 35 ను బడలవలె నని స్పష్టము 24 వ తేదీని జరిగినట్లు తీర్మానించుటకై కాన సభల ఎన్నికలకారణమునకే ఏమోగాని పాత క్రమాలనా కా ఖ నా రి వ ద్వ నందే ప్రత్యుత్తరముగాలేదు, అట్టియు రి వ తేదీనకే అధ్యక్షునిగానూ ఖా రి వ ది యున్నది. ఈలాగా నొకరి సభ్యునిపదవికి నియమించు ప్రకారమిది గాని అది దెన్నుకొనబడునాకే తేకపోవుటకే అధ్యక్షుని ఎన్ని కొనగూడదను హానికరమగు ప్రచారము ప్రారంభించెను.

కట్టరునూడ ఎన్నికల ప్రతినిధుల నియమించుటకే కల క్కుడ అభ్యర్థించునది కనుకనే తెలుపుట కరమైనట్లు జరు ప క లె నని ఆ ధ్యక్ష సభ్యులు సమయము 26 వ తేదీని కన్ను కొరికి. అధ్యక్షుని జరిగిననను నాక్షేపణ కలంకుండుటకు నేను వెం. వే. సభ్యులకు నోటీసు పంపితిని. 26 వ తేదీ మొదలు నోటీసున సభ్యులకు మామూలు డి. యి. వ. తేదీ ప్రకారముగా మొదలు ఏ. ఏ. వ. గాని యి. ఏ. వ. తేదీ ప్రకారముగా మొదలు తొలిసారిగా మొదలు తీర్మానించుకొన్న విధిగానుండదని సభలో నాగివా రాక్షేపించుటగూడ సహా నింపెను. సంభాషణలో నాకే డి. యి. వ. తెలుపుటకే నాక్షేపణ మే మియ్యవలెను.

ఉదయము 9 1/2 గంటలకు సభ జరుగునని ప్రకటించబడినది. నేనును నలుగురుసభ్యులును సమయమువేళకు వచ్చితిమి. 10 గంట వరకును జూరతిమి. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారి కది నెగారు చనిపోయియుండ ఆయన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లకు వెళ్లిరి. కొంత మాత్రముగా సభ్యుల మన చెప్పిరి గాన మరీ కొంత కాలము తేలియుండు మన సభ్యులు కన్ను కొరికి. మాగిగారు గూడ 9 1/2 గంటలకే వచ్చిరి గాని కర్ణిరన్ను పత్రికలకు యంత్రకాలానికి వెళ్లిరి. సభ్యులందఱు తేలికవేసి కథను నిలిపివేయులెనని ఆయన తలచియుండెను. ఏ. వే. కి. ముఖ్యముగా వచ్చెను. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారిని కేవలముగా ఆయన పోయి యి. ఏ. వ. తేదీ ప్రకారముగా మొదలు తొలిసారిగా మొదలు తీర్మానించుకొన్న విధిగానుండదని సభలో నాగివా రాక్షేపించుటగూడ సహా నింపెను. సంభాషణలో నాకే డి. యి. వ. తెలుపుటకే నాక్షేపణ మే మియ్యవలెను.

సమయము 3 1/2 వ తేదీని మాగిగారు కత్తిలకు కంఠివార నుపేక్షి చాలక యొకమరకము వాసి 180 మందిచే సంతకములు చేయించిరి. కత్తిలకు నున్నదిగాన మ్యునిసిపల్ సంఘములకు కర్ణి చలించి డి. తి. వ. వారిని కొంత యి. మనాజరును పంపుచున్నామని ప్రజలకు కప్పించి మి. గింపిసంతకములు చేయించిరి. ఎన్నికలకుగలవలెనని కొంతమంది సభ్యులు ప్రతిపక్షాంతరములను తెలిసికొని ప్రత్యేకముగా నొకమరకము తయారుచేసి 800 మంది చే సంతకములు చేయించిరి. 80 వ తేదీని మ్యునిసిపల్ సంఘసభలో నామోదింపబడిన తీర్మానమున కొప్పుకొని 800 మంది సంతకములు చేసిరి. మొదటి మహారాజు తేయక సంతకములు చేసినవారిలో చాలమంది రి. డి. వ. మనాజరుతో తెలిసి సంతకములు చేసిరి. ఇప్పుడు అధ్యక్షుని ఎన్నికను కథికారినియ్యకపోవు. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారిని కేవలముగా ఆయన పోయి యి. ఏ. వ. తేదీ ప్రకారముగా మొదలు తొలిసారిగా మొదలు తీర్మానించుకొన్న విధిగానుండదని సభలో నాగివా రాక్షేపించుటగూడ సహా నింపెను. సంభాషణలో నాకే డి. యి. వ. తెలుపుటకే నాక్షేపణ మే మియ్యవలెను.

కా. ది. ప. తి. } ఎం. బి. కొండప్ప,
2-12-28 } ఉపాధ్యక్షుడు.

కే. శ్రీనివాసాచార్యులుగారి ప్రత్యుత్తరము
ఈ నెల 5 వ తేదీ సభ్యులతో ప్రకటించబడిన తొడివ త్రిమ్యునిసిపల్ సంఘములో చాల అ. వ. ముఖ్యము. ఆయన నీ సాధనలో నంటి. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారు మున్నగు కమాన్డరులతో మాట్లాడితిని. తన యొక్క యి సంతకమును యొక్క యి లాభముకొరకు ఉపాధ్యక్షుడు

సభకు రావలెనని సభ్యులను కేసుకొనెను. ఈ విషయముల నన్నిటిని కేసు మి. వ. తి. కేసుకు ప్రసారము చేయెను. ప్రస్తుత స్థితిలో అధ్యక్షుని ఎన్నికను 30 వ తేదీ నియమించుకొనవలెనని ప్రకటించబడినది. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారి కది నెగారు చనిపోయియుండ ఆయన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లకు వెళ్లిరి. కొంత మాత్రముగా సభ్యుల మన చెప్పిరి గాన మరీ కొంత కాలము తేలియుండు మన సభ్యులు కన్ను కొరికి. మాగిగారు గూడ 9 1/2 గంటలకే వచ్చిరి గాని కర్ణిరన్ను పత్రికలకు యంత్రకాలానికి వెళ్లిరి. సభ్యులందఱు తేలికవేసి కథను నిలిపివేయులెనని ఆయన తలచియుండెను. ఏ. వే. కి. ముఖ్యముగా వచ్చెను. ఇ. బి. ఎం. సా. హెబుగారిని కేవలముగా ఆయన పోయి యి. ఏ. వ. తేదీ ప్రకారముగా మొదలు తొలిసారిగా మొదలు తీర్మానించుకొన్న విధిగానుండదని సభలో నాగివా రాక్షేపించుటగూడ సహా నింపెను. సంభాషణలో నాకే డి. యి. వ. తెలుపుటకే నాక్షేపణ మే మియ్యవలెను.

హిందీ - తెలుగు
చాలశేఖ 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-8-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0
తెనుగు తెలిసినవాడికి హిందీ వేర్వేరుగాను
గిలయిన నులభతైలివి ప్రాచుర్యము.
తచాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా ర్యాలయము,
7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

వెలువడినది! క్రొత్తనవల వెలువడినది!!

రహస్యవిష్టవము

(మనోహారము కరమగు డి. డి. క్లీపు నవల) రహస్యములో రహస్యము తెలిసియు తెలియని కలికి నలపులో రహస్యము. వెనకముం డెఱుంగని వింత మెండ్లలో రహస్యము. జననికే బహు నగు సరికొరకులో రహస్యము. సాహసచాక్రములో రహస్యము. కచ్చుక పాత్రలలో రహస్యము. రహస్యగోపనములో రహస్యము. రహస్యజ్ఞేనములో రహస్యము. భయమెట్టుటలో రహస్యము. బయలుపెట్టుటలో రహస్యము. మనసులో రహస్యము. మాటలో రహస్యము - ఇన్ని రహస్యములు చేరి యీ రహస్య విష్టవమైనది! ఇన్ని రహస్యములను భేదించినవాడే కర్తవ్యుడు!! చిత్రనటనోభితము. క్యాలికోబైదు. 274 పుటలు వెల పోస్టేజి గాక రు 1-8-0. (654) చందాదారులకు పోస్టేజిగాక రు 1-0-0 మాత్రమే.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

- పాశ్చాత్య మెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలకై బహుబహు
- వేస వేలు యోగ్యతావత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగున తెలిపియున్నాము.
- (1) మ. డాక్టరు ప్రభాకర్, డె. జి. ఆయుర్వేద యోగ్యతావత్రికలకు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా. వి. ఎ. ఆఫ్ ది కానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ నెక్టికంట్ కెమిస్ట్రీ. ఎ. యి. లీన్ వెం. 2 బాంబాయి:— మి. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలకు ఉపయోగించిన దానిలో క్యాపాస్ట్రోమిటల క్యూరేషన్, అజీర్ణము, మలబద్ధము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, కిల్లయ్యాము మొదలగునవి గుణమైనవి.
 - (2) మ. వి. ఎన్. అయ్యతాపు, సీనియర్ కర్మణ, కానిటర్ కమాన్డరు, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మి. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలకు వేసవేయగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణముగలదని.
 - (3) మ. కే. కే. వి. క్యాసు కనిరాజ్ విష్ణు చక్ర డి. డి. సెనరి, 9-41 వీధి బొక్ల బజారు, రంగూను. బర్మా. మి. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలకు, నాకను, నాకెడ్లకు వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన తృప్తి నిచ్చినది.
 - (4) మ. లాల్ సింగ్, మి. డి. కల్ అస్టిట్యూట్ సర్దుకు సిరోహి, రాజపుటానా. మి. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలకు నేనుకొనుచున్నాను. చాలకరముగానున్నది. కక్షణ మే 12 సే. సలకుంపుడు. బడ్డి 15 ధక 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పోస్టేజి చేక.
- పాశ్చాత్య మెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, క్రథాన వైద్యులు,
శ్రీ సీతారామన వైద్యశాల, మైసూరు. [4]
మద్రాసు లాంచి, 881, తంబుకెట్టిపేటి-మద్రాసు (ముఖ్యమంత్రి, లాంచి ఆఫీసునుండి పోషణము వి. పి. గా పంపబడెను.

“ERASMIC” SHAVING STICK. కడుగులభ మార్గము

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ కడ్డితో నబ్బును వట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా డైరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. డైరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, మచ్చలు యుండవు. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. మఱియు నీవు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుచువు. చూపుచు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పకృత్యము స్నానమునకే శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

(1) గాన నీవు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుచువు.

అమృతాంజనము

కపహరి
సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ. 1-6-0
దగ్గు క్యాపింగ్ ములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు శైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. కేతకాలమున ప్రజలించు దగ్గు క్యాపింగ్ ముల నూత్న వాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, తుయదగ్గు దగ్గున సేవించవలసిన చురు దగ్గు విధమున బట్టి యుండును.

కుష్టుకు తైలము
డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె
వెలసీసా 1-కి రూ. 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0
ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగఁ జెరుగ గలదు.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 7 తంబు శెట్టిపేథి మద్రాసు లేక 109 ఫ్రెరిరోడ్, బొంబాయి.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, మాంటుకోర్డు నందును మెసర్స్ లూకర్ ఆంధ్రు నన్న వారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 రు భవనముందు మా క్రాంతి ఏర్పాటు చేయబడినదియ, మా మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, క్రాంతి వైద్యులు నగు ఆయుర్వేద పండిత దా న ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, పి. హెచ్. డి. ఎస్. పి. గారు, ప్రతిదినము, ఆదివారము, సెలవుదినము లందు కూడ ఈ దిగుత తొలుకబడిన కాలములందు రోగులకు పరీక్షించి, వారికి కలహా వాసం గడవని మేము ఇందు మూలముగా ఎల్లరకము తెలియ జేయుచున్నాము.

క్రాంతి ఆఫీసు, 2/4 మాంటు కోర్డు, మద్రాసు, హెడ్ ఆఫీసు, 44 గోవిందప్ప వాడకు పేథి, బాగిబైను, మద్రాసు	ఉదయము 7 గంటలవరకు 10 గంటల వరకు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు రాత్రి 7 గంటల వరకు పూలు 10-30 గంటలవరకు, సాయంత్రము 8-30 గంటలవరకు.
---	--

యు రి సా క్

గెజే యా (వై.కె.గో.ము) మొదలగు మూత్రనాళ సంబంధమైన రోగములకు అమోఘమైన రోషణ- 0 కాపిసల్ గల (మోతాదులు) బుడ్లు ప్రకృత్యైష్టు మాపులోను దొరకుచు పూర్తి వివరములు పైనగలవు. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

సి. టి. హరి అండు కో,
46, సింగ రాచాపేథి, తిరువళ్ళిక్కే, మద్రాసు (టోకుగా వికయించువారు)
ఎన్. వి. బయ్యేశ్వరరావు అండు సన్న
సూర్యారావుపేట, కాకినాడ (ఉత్తర సర్కారులకు సబ్ ఏజెంట్లు)

పరిశుభ నిలచి ఖ్యాతిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రలు 50 కి రూ 1-4-0

చిరునామాలు వివరముగా వ్రాయవలెను.

పూతని వైద్యరంగములకు సీసా 1-కి రూ 1-0-0
మహాషధి క్షాపక క్షి సీసా 1 కి రూ 1-10-0
సంజీవి రక్తశుద్ధికి లేహ్యం తు 20 కి రూ 5-0-0

ఈ వైద్య ప్రత్యేకము. ఎకంట్లు కాకలెను.
ఓ.వర్ అండు కో, ఏలూరు, (కృష్ణా జిల్లా)

శ్రేష్ఠమైన సిరాబిల్లలకుబదులు కృత్రిమ సిరాబిల్లలు

మా కాలి తగవు దబ్బాలో బాగు సిరాబిల్లలను వేసి కొందరు కృత్రిమదాగులు విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలిసింది. ఈయన అలవాటును మార్చుచున్న మేము 'యు య' గురుకుల 'విక్రమ సిరా బిల్లల' తయారుచేయుచున్నాము. కృత్రిమ సిరా బిల్లలు 'కాంతి', 'ఇంజియల్' సిరాబిల్లల వలెను విక్రీణి శ్రేష్ఠమైనవియు, అమాఘ మైనవియు తెలుసుకొనలెను.

అత్యుచితము కృత్రి ఆధిపాతము: "మిక్సిరి కాలిలం కృత్రి నిలకడముగల సిరా బిల్లలు ఇదియో గిండుటకు తగినది, మిక్సిరి మిశ్రములమైనది. యు. సి. చక్రవర్తి కంపెనీ లిక్ సిరాబిల్లయే చాలగొరతుగను."

ఒక గ్రాము భర శక్తి లి. వి. 0-11-0, కృత్రి లి. వి. సింహముమాత్రు లి. వి. కోన ఏక లి. వి. జింక మాత్రు కోన ఎట్టా, గ్రామధర రూ 1-0-0, ఫానుకెనలము సిరాబిల్లలు గ్రాము 1-కి రూ 2-4-0.

(2) ఏనుమాత్రు లి. వి. సిరా బిల్లలు 2 బుడ్లు బ్లా నైలెక్ సిరాయగున, సింహముమాత్రు సిరా బిల్లలు 2 బుడ్లు మిక్సిరి కాంతిల గలసిరాయగున.

U. C. Chakravarty & Co. Bagbazar, Calcutta.

హిందూగృహము 12 చటాలు.
ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 భారతమతి, 2 బ్రాహ్మణవేదస్తవం 8 పెండ్లిమాపులు 4 తాళముచెలి 5 కట్టు బాట్లు 6 ప్రాత్రత్ర గొల్లకొడలు 7 గయ్యలిగారి 8 పాతకోజులపాడుపెత్తనం 9 ముసలి మగడు 10 తమాసానకుండు 11 శ్రీ లలిమిటిం 12 పీట లమికపెండ్లి 13 బుడబుక్కలవాడు 14 దొంగసంస్కార 15 ఝట్టానైద్యం 16 సారకాశాస్వామి: పరకాయుపవేశ 17 కుక్కబాటుకు చెప్పవెచ్చి 18 మునుగులో గుడ్డుబాట 19 ఆంధ్రుపాజన పరివ. వారాధనము 20 మందులమారి రాధమ్మ 21 శాశువబిడ్డ 22 మూలకాశాజహజేతను.

మంజువాణీ వెస్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

దే హ ము

అందువిషయమున అతరిమిత మగు గ్రత శ్రేష్ఠస్థానము. అల్లు ఆరోగ్యము దరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పచున్నా రు కదా, ఇందుకుగాను ఆతంకనిగ్రహమాత్రలను ఉపయోగించవలెను క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే

మాత్రలు చిన్నవి గాని అదృతగుణములు వాటిల్లురు.

సర్వము. కుగాను:—
ఆతంకనిగ్రహ బోషధాల మును
28 బ్రాజ్మ, బువరాక.
అని వ్రాయండి.

ఈ దినమే మీకు నుదినము!

మా ముక్క శేతి గడిగూరము మొదల శేతి యింపించి కరియై గానును మాపును శే తియొకరికొకరికి

చరించిన నీయము మొదలు, మొదలైనవి, ఇవి ఆ కేరలు ముక్కలను అనుకుంటే గాక, ముక్కలను మొదలై తెప్పించి యియ్యమున అనుకుంటే, మా గురుగ్రామము ఉత్తర-దశ, శేతియొక్క శో యొక్కతో సహా రూ. 7-8-0. కృతకము.

విలాసము:—పీ క్ వాన్ కంపెనీ.
హిందూగృహము నెం 27, మద్రాసు